

**R. P. Antonii De Escobar Et Mendoza, Vallisoletani,
Societatis Iesv Theologi, Vniversæ Theologiæ Moralis,
Receptiores Absqve Lite Sententiæ nec-non
Problematicæ Disquisitiones ... Volumen ...**

Ivstitia Et, Ivs. Sex Libris totidem Tractatus appono, nempe de rerum
Dominio, de Restitutione, de Contractibus Gratuitis, de Contractibus
Onerosis, de Contractibus Fortunæ, de Contractibus Adminicularis, de
Quasi-Contractibus, & nonnullis Innominatis

**Escobar y Mendoza, Antonio de
Lugduni, 1663**

Cap. 17. Circa eos qui tenentur ad Ieiunij Præceptum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80681](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-80681)

340 Existimmo, primam sententiam fallam, & improbam probabilem omnino esse, ne dicam suspectam, sententiam cum expresse sit contra communem fidelium reiiciendam vsum. Quod quidem non solum in ieiuniis. S. duxerim. Crucis, D. Lucia, ac Citherum certum esse affirmo, sed & in tribus Pentecostes ieiunio triplex: in cap. Statuimus, dif. 76. præcipitur, ut ieiunium hoc obseretur; & quemadmodum tria alia temporum ieiunia obligant ad mortale ita, & hoc. Scio, D. Thomam 2.1. qn. 147. art. 5. ad 3. contrarium prima specie innuisse, dum doceat, tunc Paschali tempore nullum esse ieiuniū ab Ecclesiæ præscriptum; quod Sacri Canones indicant, eo quod sit tempus latitiae. At Paschale tempus quod attinet ad ieiuniorum vacationem computandum est à Paschate usque ad Pentecosten, in quod tempus ieiunia iure communi non cadunt. Addo, D. Thomam solum locutum fuisse de iure, non de consuetudine, propter quam hoc ieiunium iam ad mortale obligat. Imo licet hoc tempus etiam quoad ieiunium tempus esset Paschale, & Canones id eo tempore prohibeant: porest tamen ieiunium legitima consuetudine induci, uti notat Azor. libr. 7. cap. 15. Question. 4.

communi iure fuisse locutum, non vero de consuetudine, qua in præceptum transiuit. Et quidem non bene circa id tenet Gratianus, cum consuetudo Ecclesiæ eiusmodi prædictare videamus.

DVBIVM LXIX.

An obligant sub lethali, ieiunia in D. Ioannis Baptista, Omnium Sanctorum, & D. Laurentij Vigiliis?

Non obligant. Quia non ex iure, vt omnes fatentur: neque ex consuetudine, licet enim inducta sint, non constat, an fuerit aut sub animo se obligandi, an vero tantum ex lethali, devotione ergo incerta consuetudinis obligatio non potest contra certam possessionem libertatis prævalere. Addo, huiusmodi ieiunia valde esse antiqua, unde si ex consuetudine obligantur in corpus iuris Canonici reducta iam fuisse, cum consuetudo vim obtinuisse legis. Sic Pasqual. decif. 172. num. 2.

Obligant sub lethali. Quia certum moraliter est, hanc consuetudinem fuisse cum animo sub lethali obligandi autem, cum ex immemoriali obligantur traditione habeatur. Ita Fagund. præc. 4.1. t. 5. n. 10. Angel. v. Ieiunium, n. 7. Villalob. tr. 2.3. dif. 2. n. 4. Azor. l. 7. c. 1. q. 1. afferens ita esse decreta in Concilio Oxoniensi in Anglia ab Stephano Archiepiscopo coacto. Bonac. d. 2.1. v. 1. e. præc. Eccl. q. 1. pun. 5. num. 1. Machad. Sylvest. Armil. Innocent. Hostiens. Gabriel. Sanchez. Llamas. Sylvi. & alij, quos citat, ac sequitur Leand. tr. 2.3. q. 1. 2. Diana part. 10. tr. 16. refol. 17.

Profecto de tribus hisce ieiuniis nihil est in iure communi expresse institutum, generaliter tamen consuetudine Ecclesiæ Latine, quæ placitum vim legis habet, sub culpa est lethali ieiunium feruandum. Certe in Rubrica de ieiuniorum obseruatione, hi etiam dies inter alios ieiuniorum annumerantur. Vnde Pasqualigus nequaquam exaudiendus.

CAPVT XVII.

Circa eos qui tenentur, vel non tenentur ad ieiunij Præceptum.

QVÆSTIO INCIDENS.

Num qui ante annum vigesimum primum sunt valde robusti, ieiunium feruare teneantur?

343 Idimus section. i. nullum teneri ad ieiunij præceptum ante vigesimum primum annum. Quia usque ad huius anni finem existimat.

DVBIVM LXVIII.

An Pentecostes Vigiliae ieiunium obliget, sub lethali ex consuetudine?

341 Vppono, ex iure non obligare. Quia versus est, nullum de ieiunio hoc in iure præceptum reperitur, cum potius ex illo constet, nullum à Pascha ad Pentecosten ab Ecclesiæ induci, uti habetur cap. Consilium. Quæsierim autem, num ex consuetudine ad mortale obligatur?

342 Non obligat. Quia ieiunium exultationis est, quod quidem non debet sub præcepto cedere, sed ex instinctu Spiritus Sancti, deuotio ne instanti obseruari: propterea Ecclesiæ tota tempore Paschali ieiunium non institueri ergo ex necessitate fieri non debet, iuxta a. Ieiunij. §. Non autem 76. Sic Gratian. ad cap. Scire, §. Necessario dif. 76. & cap. Noſe, §. obſeruantia. D. Thom. 2.2. q. 147. art. 5. ad 3. Palud. in 4. dif. 15. q. 4. Et esse probabile indicant aperte Angel. v. Ieiunium, n. 7. Sylvest. n. 5. Pasqual. decif. 171. n. 3. licet in fine afferat, se definire nolle, num in praxi haec sit amplectenda sententia. Amicus meus perdoctus Graña l. 2. Decret. de feriis tit. 9. n. 13.

Obligat quidem. Quia Ecclesiæ generalis consuetudo id habet in cunctis Regnis Galliæ, Castella, Nauarre, Lusitaniæ, Rome, &c. vt fuit communis Doctorum sententia. Ita Sylvest. citat. Gabriel. in 4. dif. 16. q. 3. a. 1. notab. 2. Armil. v. Ieiunium, n. 2. Caiet. 2. 2. q. 147. art. 5. Laym. l. 4. tr. 8. c. 2. n. 6. Barbos. ad cap. Scire, dif. 76. Trull. l. 3. Decal. c. 2. d. 5. n. 16. & 17. Valent. tom. 3. d. 9. punct. 4. Tolet. l. 6. c. 3. n. 1. S. v. Ieiunium, n. 2. Tambr. de iure Abbar. tom. 2. d. 12. queſt. 1. num. 1. Sanchez lib. 5. consil. cap. 1. dub. 18. num. 1. Lessius libr. 4. cap. 2. dub. 9. numer. 66. & alij.

344 Idem affirmo. Idem affirmo, existimans D. Thomam de

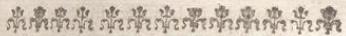
Sectio II. Dubia, De Precepto IV. 107

tempus Philosophi est tempus augmenti, unde corpus concinuū nutrimento indiget, & quādūque est. Matrem Ecclesiam pie cum his agere hād eos aī ieiunij legem obligantem. Quādū siem vero, an qui valde robusti sunt ante annum vigesimum primum ad ieiunij praeceptum teneantur?

349 Teneri videtur. Quia cum res naturales tenuerū non eodem modo sese in omnibus habeant, & idē liberentur a lege ieiunij adolescentes ut tempus augmenti, ac robori impleant, qui ante vigesimum primum annum tempus augmenti praevenēre, praeceptum implere tenebuntur. Sic Durand. in 4. dist. 15. qu. 10. num. 4. Ioann. Pineda part. 2. Agricul. Chriſt. dialog. 19. §. 20.

350 Minimē teneantur. Quia Ecclesia suis legibus solū ad id attendit, quod regulariter contingere aſſolēt, non quid in vno, vel altero accidentaliter experimur. Ita Valent. tom. 3. 4. 9. part. 5. citans Medinam, Sanchez 1. 5. conf. 6. 1. a. 2. num. 4. Palqual. decision. 249. & omnes communiter.

351 Hoc omnīd certum. Quia regulariter vſque ad vigesimum primum annum protrahitūt augmentum, unde regulariter adolescentes hanc valēt sine danno notabiliter tota spēciatim Quadragesima ieiunare.

QVÆSTIO INCIDENS.

Num adolescentes teneantur ante vigesimum primum annum aliquibus sātem diebus in Quadragesima, & in vigiliis per annum ieiunare?

352 *Timeatur planis.* ENERI appetet. Quia vnum vel alterum ieiunium non impedit corporis augmentum & reūum est, adolescentes ieiunii ante vigesimum primum annum afflēcere, ne repente eis difficultissimum sit tot ieiunia obſeruare. Sic Angel. verb. ieiunium, Sylvest. ibid. quæſt. 6. Maior. in 4. dist. 15. quæſt. 3. Duran. quæſt. 16. num. 4. Corduba summ. quæſt. 6. Manu. part. 1 summ. cap. 23. numer. 1. Ludovic. Granat. Due pector. lib. 2. cap. 11. § 2. Ioan. de Pineda dialog. 19. Angles. de ieiun. quæſt. 9. diffiſ. 3. quæſt. 1. D. Thom. in 4. dist. 15. articul. 2. in corp. id indicat hād obſcurē, dum docet, non arari pueros vſque ad septuenniū tertii finem ad ſeruandū omnia Ecclesie ieiunia, sed debere eis commenſurari ieiunia ſecundūm quod magis ad dictum terminū appro- pīquantur.

353 Non teneantur. Quia Ecclesia sine exceptiōne aliqua eximit a præcepto ieiunij pueros vſque ad vigesimum primum annum expletum. Ita D. Thom. 2. 7. quæſt. 147. art. 4. Nauarr. sum. cap. 2. num. 16. Paludan. dub. 4. art. 2. conclus. 2. Medina summ. cap. 14. §. 10. Azor. lib. 7. cap. 17. quæſt. 2. Fagundez præcept. 4. libr. 1. cap. 8. num. 4.

Didae de Narbon. anno 21. quæſt. 2. num. 4. Sanchez lib. 5. confiſ. cap. 1. dub. 2. num. 4. Sancius in ſelect. 4. 5. 4. num. 7. Palqual. deciſ. 250. & alij com- muniter.

Oportet proſecto pueros, adolescentesque ad ieiunia allēere, ne exāte illa completa diſ. 1a. affer. ſciſ. ad omnia ſeruanda ieiunia adſtrīgantur, attamen minimē ad id teneantur. Vnde pri- mā ſententiam prædictē hodie parum, vel nihil probabilitatis habere reor.

D V B I V M LXX.

An Religioſi profeffi vigelmo primo anno minore ſteneantur ieiunia, quæ Regula præſcribit obſeruare?

355 *Suppono. Religiosos, profeffos non teneri.* Sad ieiunia Ecclesie ſeruanda ante annum ſtatiſ. queſt. 3. 5. 5. vigesimum compleatum. Quia eadem eſt in hac re Religioſum, ac ſecularium ra- tio, nempe natura ſubiecta, vīque ad au- gmenti terminū neceſſitas. Quæſtio autem eſt, num ante id tempus ad ieiunia, que præ- ſcribit Regula, ſteneantur?

Non teneantur, niſi legiſtator aperte oſte- dat, ſe obligandi etiam adolescentes intentio- nē habere. Quia ſi huiusmodi ſpeciarium in- tur abſolu- tentio non aperitur, ſupponendum eſt, Regu- lam pietatem Ecclesie imitari voluſile. Sic Graff. part. 1. deciſ. lib. 2. cap. 37. num. 42. Medina lib. 1. ſum. cap. 4. §. 10. in 1. edit. Tamby 2. 2. de iure Abbat. d. 1. quæſt. 4. numer. 4. Palqual. decision. 254.

Tenentur abſolute. Quia Regula obligat 357 ad hæc ieiunia, ergo qui huiusmodi Regulam Abſolute profiſtuntur licet vigesimum primum annum tententur. non expleuerint, eam ſicut in aliis, ſic in ieiuniorum præcepto obſeruare. Ita Sylvest. verb. ieiunium, quæſt. 6. Rosel. numer. 14. Tabien. quæſt. 16. numer. 17. Sà numer. 3. Lezana numer. 6. Azor. lib. 7. cap. 17. queſt. 3. Sanchez ſum. libr. quart. cap. 11. numer. 56. Filiuc. tract. 27. tract. 2. numer. 11. Fagundez præcept. 4. libr. 1. cap. 8. numer. 6. Reginald. libr. 4. cap. 17. numer. 207. Sancius in ſelect. dub. 54. numer. tert. Trulench. libr. tert. Decalog. capit. 2. dub. 2. numer. prim.

358 Quamvis Religioſi profeffi vigelmo primo anno minore ad Ecclesie ieiunia ſeruanda non teneantur, tenentur tamen ex vi voti ad ieiunia Regula. Quia præceptum Regulae omnes profeffos obligat: & quemadmodum adolescentes potest ſpontē Deo votum emittere ad ieiunio ſeruando, ita etiam potest ſe Religioſi obligare, ita ut illius legibus ſit adſtrīctus. Vnde hanc ſententiam longe admodum probabilitatem, imd mihi omnīd certam eſſe crediderim, primāque inſiſmo niti fundamento.

QVÆSTIO

SCORBAR
Lef: Mar.
V. VI. VII.
F. IV. C.

verb. *Etias*, n. 3. *Diana* p. 1. tr. 9. *refol.* 4. 9. *Palqu.*
dei *ison.* 2. 5. 2. *num.* 2. *Sancius in select.* d. 5. 4. *nu.* 4.
& alij.

Sententiam hanc probabiliorem esse crediderim; magis enim recepto vbiique ferè vñi *Probabilium* conformatur. Accidentale namque est; seu *ca-hoc* prouida ea die vti, poterat liceat non comedisse priusquam hora 3, in qua vigesimalum primum annum expleuit, aduentaret.

D V B I V M LXXII.

An vir sexagenarius liber sit absolu& à lege ieianij?

Non est absolute liber sexagenarius. Quia sicut aliqui ceteri ad finem augmenti non est ab peruenient, alij tardius; hanc alter alij senes solent libet ceteri, alij tardius deficere incipiunt unde si validi adhuc sexagenarii sunt, à ieianij precepto minime exculantur. Igitur cum non debet certus aetas terminus, in quo senes sunt debiles, cum sapienter videamus dari sexagenarios quadragenariis multis robustiores, hanc determinari debet sexagenaria aetas, ut quis legi ieianij non sit obnoxius. Sic apud *Palqualigum*, *Viguerius*, *Meina*, *Pedraza*, *Philarchus*, *Mauuel*, *Hugolius*, *Leedesma*, & alij. *Valent.* 2. 2. d. 9. 9. 2. *pun.* 5. *Tanner.* d. 3. q. 3. *dub.* 5. *num.* 9. 1. *Layni.* l. 4. tr. 8. c. 3. m. 1. & 2. *Lefsi.* l. 4. c. 2. *dub.* 6. *num.* 11. *Reginald.* l. b. 4. *num.* 109. *Azor.* l. 7. c. 17. q. 4. *Tolet.* l. 6. c. 4. *num.* 1. *Fagundez* p. c. 4. l. 1. *cap.* 8. *num.* 9.

Est absolute liber. Quia aetas sexagenaria est ex se senilis; fed aetas senilis à lege ieianij, iuxta omnes, excusat: ergo aetas sexagenaria absolute liberat à ieianij onere. Maior probatur; quia natura hominis quantum tuis robusti incipit tunc languescere, eo quo calor debilitari incipiat, & spiritus immixtus, *Auctore Galeno lib. 5. de sanit. tuenda.* Ita sibi *verb. Ieiunium*, *num.* 9. *Sanchez libr.* 7. de *matrimon.* d. 3. 2. *num.* 17. *Angles in floribus*, *question.* 9. de *ieianij difficult. 6. conclus. vnic.* *Llamas* *part. 3. Method. cap. 5. §. 20. Armil, verb. *Ieiunium*, *numer.* 5. *Caietan.* v. *Ieiunium*. *Molfet.* *part. 1. summa tract. 10. cap. 4. numer.* 37. *Granad.* 1. 2. *controvers.* 7. *tract. 3. part. 1. d. 6. section.* 5. *numer.* 39. *Sancius in select. dub.* 54. *numer.* 8. & alij.*

Hoc probabilius esse iudicio. *Imo & Pius.* anno 1570. (*Auctore Llamas citato*) id vi. *Hanc* *se* *ua* *voce* *confirmavit.* Et quidem satis iuste, tentia pram cum infirmitas à ieianio liberet, & senectus habilitatem & infirmitatem magna sit, imo infirmitatum esse exigit congeries, morbiisque incurabilis, satis commode annus sexagenarius taxatur, ad quem hisce temporibus vix peruenit, ne dicam robuste ad ieianandum vivitur. Itaque sicut datur aetas iuuenilis viginti supra vnum annorum, quae eximit adolescentes ab Ecclesia ieianio: datur etiam sexagenaria aetas, quae senes à ieianij obligatione liberet. Ex *Sancio accipi.*

D V B I V M

QVÆSTIO INCIDENS.

An qui compleuit post Quadragesimam incæptam annum vigesimalum primum, teneatur diebus sequentibus usque ad eius terminum ieianum?

359
No *tenetur.*

Non teneri videberis. Quia ieianij præceptum est pro tota Quadragesima impositum: Igitur qui pro aliqua eius parte à ieianio eximitur, etiam pro tota excusat: nam qui totum non potest seruare præceptum, non tenetur ad partem. Sic nonnulli, quos presso nomine memorat *Sanchez libr. 5. consil. capit. prim. dub. secund. numero octavo.*

360
Tenetur
plane.

Tenetur plane. Quia præceptum **Quadragesimæ** ieianij non est vnum indubitate, sed integrale ex pluribus præceptis affixis singulis diebus constans: Ergo per partes potest obseruari. Igitur ad id tenetur etiam ille, qui ad totum non tenetur. *Ita Trullenech. libr. 3. Decalog. cap. 2. dub. 6. num. 1. Lezana verb. Ieiunium. num. 6. Sanchez libr. 4. summa cap. 11. num. 56. Caietan. v. b. Ieiunium. cap. 4. Filliuc. tract. 27. part. 2. num. 111. Ludouic. de la Cruz in Bul. dub. 1. cap. 5. dub. 19. num. 3. Palqualigus de cision. 2. 51.*

361
Hoc certi.

Ex istimo hanc sententiam esse certissimam etiam casu, quo vñus tantummodo dies **Quadragesimæ** supererat, quando quis vigesimalum primum annum completum attingit. Vnde primam sententiam fallam omnino esse crediderim.

D V B I V M LXXI.

Incæpta iam ieianij die complet quis vigesimalum primum aetas annum, cum adhuc nihil cibi assumpsi: teneturne ea die ieianare?

362
Tenetur
quidem.

Tenetur quidem. Quia tunc iam ille præcepto ieianij obligatur, quod seruare potest, siquidem nondum ea die comedit. Sic *Sanchez lib. 2. de matrimon. d. 24. numer. 24. Bonacini de præcept. Eccles. dub. ultim. quæst. 1. pun. ultim. num. 7. Lezana verb. Etias, num. 8. Ghilinius verb. Ieiunium, numer. 24. litter. A. Portel. qq. Regular. verb. Ieiunium, in addit. numer. prim.*

363
No *tenetur.*

Non tenetur. Quia ieianij præceptum totum integrum diem respicit, ut individuum obiectum non autem partem: Igitur si per aliquam diei partem quis fuit à ieianij obligatione exemplius, totaliter eo die à ieianij lege liberatur. *Ita Narbona anno 21. question. 2. num. 14. Filliuc. tract. 27. part. 2. num. 111. Naldus*

Se^ctio II. Dubia, De Precepto IV. 109

D V B I V M LXXIII.

An Quinquagesimus quintus etatis annus
Live et absolute viros à lege ieunij?

368 Liberat quidē. Quia ea etatis instantia iam
L^{iber} sene^ctus incipit membra languore affice-
p^{adem}re. Sic quidam quos pre^{sto} nomine Angelus
affit v. I. ieiunium ru. 5. Memorant Azor l.7.
6. 7. q. 4. & Victorellus in notis ad c. 4. l. 6. To-
ten hanc sententiam nec improbat.

369 Minime liberat. Quia nulla etas minor
liberat sexagenaria ex se & per se reddit hominem
senem, vt cō uniter restatur DD. Ergo nulla
etas minor sexagenaria per se, seu ab aliis
libera virom à ieunij obligacione. Ita Lessi.
l. 1. c. 1. dub. 6. n. 1. 2. L card. tr. 3. d. 8. q. 18. Pal-
quag. d. c. 1. q. 9. n. 8. Narbo. anno 50. q. 2. n. 6.

370 Ex istimo vniuersaliter, & per se loquendo,
nullam exatem anno sexagesimo minorem,
viro à ieunij legibus excusat. Dixi, vniuer-
saliter ac per se loquendo, Possunt enim multi
aieunio excusati ante annum sexagesimum,
imo quinquagesimum, in quibus sene^ctus ex
languore celarius incipiat. Ut autem digno-
scas, si ante sexagesimum annum, in quo per
se & communiter sene^ctus inchoatur, in te
accidentaliter incepit, nota, num in te ro-
bur decrecere incipiat, quod facile colliges,
videns naturam ea non iam posse praestare,
quies ante^a facilem operam adh. bebat.

D V B I V M LXXIV.

An Religiosus sexagenarius vel Monialis
371 liberatur aieunij precepto, practice lo-
quendo?

Non liberantur. Quia feminā vitu^m ani-
mans, qua labore sapientia facilis quam
viri solent sustinere, vt docet experimentum
dum eas videmus tot noctibus vigilare a gro-
torum obsequio addictas. Ergo non circū
quā vī sene^ctus granantur, vt eo ex ca-
pice à feminī legē circū liberantur. Sic San-
chez l.7. de matr. d. 12. n. 17. fatus. Sed re vera
re mecum bene considerata, & rationib^m expen-
sita, existimō nihil a ratione denūm diūnū, nec
alium à probabilitate, qui feminas q^m inqua-
generat aieunio ex usuerit, sicut viri exage-
rari excusantur. At dum aliud non appareris
ela ius omnīcēns, ta^m quā pr^mbabiliorem eligo
opinōrem, quā nūne indiscriminatim de viri
et feminis ac te loquuntur et se ad excusandum
iaeunio. Palquag. d. c. 1. q. 8. c.
1. n. 2. d. c. 6. opotuit esse improbable. San-
ci. in selet. d. 5. 4. n. 1. Fagund. r. r. 4. l. 1. c. 8. n. 11.

Liberant equidē, non solum speculati-
ve, vt s. Sanchez led practice loquētō. Quia
feminē sua ex natura debiliōris sūt comple-
xionis, quā viri. Ergo citius in eis sene^ctus, &
declinatio agnac virtutis appetit, t. ste
Quintiliā declam. 106. Inter pares quoque
annos circū feminā sene^ct. Quod vero quin-
quagenaria feminā inter sene^ctes annūmen-
tū patet; nam feminā (v. fert communis
Eccles. & Mend. Theol. Moral. Tom. V. P. II,

sententia) post annum quinquagesimum non
generant ob naturalis virtutis def. & qm: Ig-
tur in hac etate vere reparandae sunt senes,
& consequenter ab Ecclesiastico ieunio
liberat. Ita Sanchez re adhuc melius conside-
rata l.5. onsl. c. 1. dub. 4. n. 6. ibid. & video famina
quinquagenaria deobligantur à ieunio. Didac.
Narbo. anno 50. q. 2. n. 6. & anno 60. n. 15. L. ad.
tr. 5. d. 8. q. 10. Ma. had. l. 1. p. 4. tr. 3. docum. 9. n.
4. Zächius ad l. 3. decret. l. 11. 46. n. 10. P. l. 2. tr.
tr. de monial. c. 6. n. 15. Diara p. 5. tr. 7. ref. 7.
non audet hanc tententiam tanquam impro-
babilem tamnare.

372 Profecto quinquagenaria feminā q^m senē
quam virū sexag. nariū dixerim, in decennia
decennio circū quā viri perf. & sene^ct. merentur.
Ideo hanc sententia veriorē esse crediderim.
mei Laymani v. nia, qui eam improbabilem
appellavit immerito, cum tot post rationem
Doctoribus classicis v. nia. ur.

D V B I V M I XXXV.

An Religiosus sexagenarius vel Monialis
373 quinquagenaria liberatur aieunio
restituta separare?

374 Tene^ctūr plane, q^m Regulæ prescripta
dom professa est, voluntarie suscepit. Ego
iuri suo, quo ex senti etate ad non ieiuniū
nāndūm frui poterat, ipse cessit, & ieunij Regulæ
prescripta aieunio. Sic Boglon. in cor.
f. 8. reg. l. 1. n. 18. n. 6. Ludou. de San. Iuan. p.
1. sum. 1. de ieun. a. 6.

Non tenentur. Quia Regulæ præcepta in-
star præceptorū Ecclesiasticorum obligant: At
Religiosus sexagenarius, & Monialis qui
quā genaria ad ieunia Ecclesiastiq^m non tenen-
tur, Ergo nec ieunij Regulæ obliterationi ar-
gentur. Ita Sancti in selet. d. 5. n. 8. p. a. q. 1. g.
decis. 2. 5. 9. n. 1. Hieron. R. d. 1. q. 1. p. a. q. 1. g.
Regular. refol. 7. 5. n. 10. Timbarin. tom. de iure
Abbat. d. 1. q. 5. n. 7. Marchant 10. 1. Tr. 1. n. 5.
c. 1. q. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000. 1001. 1002. 1003. 1004. 1005. 1006. 1007. 1008. 1009. 1000. 1001. 1002. 1003. 1004. 1005. 1006. 1007. 1008. 1009. 1010. 1011. 1012. 1013. 1014. 1015. 1016. 1017. 1018. 1019. 1010. 1011. 1012. 1013. 1014. 1015. 1016. 1017. 1018. 1019. 1020. 1021. 1022. 1023. 1024. 1025. 1026. 1027. 1028. 1029. 1020. 1021. 1022. 1023. 1024. 1025. 1026. 1027. 1028. 1029. 1030. 1031. 1032. 1033. 1034. 1035. 1036. 1037. 1038. 1039. 1030. 1031. 1032. 1033. 1034. 1035. 1036. 1037. 1038. 1039. 1040. 1041. 1042. 1043. 1044. 1045. 1046. 1047. 1048. 1049. 1040. 1041. 1042. 1043. 1044. 1045. 1046. 1047. 1048. 1049. 1050. 1051. 1052. 1053. 1054. 1055. 1056. 1057. 1058. 1059. 1050. 1051. 1052. 1053. 1054. 1055. 1056. 1057. 1058. 1059. 1060. 1061. 1062. 1063. 1064. 1065. 1066. 1067. 1068. 1069. 1060. 1061. 1062. 1063. 1064. 1065. 1066. 1067. 1068. 1069. 1070. 1071. 1072. 1073. 1074. 1075. 1076. 1077. 1078. 1079. 1070. 1071. 1072. 1073. 1074. 1075. 1076. 1077. 1078. 1079. 1080. 1081. 1082. 1083. 1084. 1085. 1086. 1087. 1088. 1089. 1080. 1081. 1082. 1083. 1084. 1085. 1086. 1087. 1088. 1089. 1090. 1091. 1092. 1093. 1094. 1095. 1096. 1097. 1098. 1099. 1090. 1091. 1092. 1093. 1094. 1095. 1096. 1097. 1098. 1099. 1100. 1101. 1102. 1103. 1104. 1105. 1106. 1107. 1108. 1109. 1100. 1101. 1102. 1103. 1104. 1105. 1106. 1107. 1108. 1109. 1110. 1111. 1112. 1113. 1114. 1115. 1116. 1117. 1118. 1119. 1110. 1111. 1112. 1113. 1114. 1115. 1116. 1117. 1118. 1119. 1120.

110 Theologiae Moralis. Lib. XLV.

Implere nō singularia; præcipue quæ ad bonum particolare videntis spectant, obligant iuxta vim Ecclesiastici præcepti: At præceptum ieiunij nō obligat viros post annum sexagesimum nec post quinquagesimum feminas: Ergo nec ieiunij votum. Ita Sanch. l.4. Decal. c.1. l.ou. 54. Tambur. 10. 2. de iure. Abbat. d. 12. q. 5. n. 7. Pasqual. decif. 260.

³⁷⁹ *Quid Aut. Quid* *Uori* Ego autem existimo haud teneri eos post assignatam senectutis aetatem ieiunare, nisi alias expresse intenderint etiam insenectute obligare. Nam votum ex natura sua obligat iuxta videntis intentionem: Igitur si videntis intentio se extendit expresse ad ieiunandum in senectute etiam post hanc etiam se le volti extendet obligatio ex natura sua licet per accidens cellare possit obligatio ratione incapacitatis subiecti, debilitatis scilicet, ad eiusmodi obligationem sustinendam. Sanchez

DVBIVM LXXVII.

An ut quis à lege ieiunij liberetur ratione insomni, nec sum sit ut per totam noctem nequeat obdormire?

³⁸⁰ *Quæstionis platus.* **V**idimus seūt. i. excusari à ieiunio eum, qui nequit incircus dormire. Quia subistratio somni, notabile infert corpori damnum cum decoctionem impedit. Quæstionem autem, num sit necessum, ut tota nocte quis nequeat dormire, ut à ieiunij obligatione liberetur.

³⁸¹ *Necessarium est.* Quia si quis somnum capiat, sufficere poterit decoctioni cibi operam impendere. Ergo hoc ex capite non erit à ieiunij liber obligatione. Sic Nauar. sum. c. 21. n. 16. Reginal. l.4. n. 209. Llamas. p. 3. Meth. 5. §. 21. alios citans Sanch. l. 5. consil. c. 1. dub. 14. n. 10. Gabri. in 4. disf. 16. q. 3. notab. 4.

³⁸² *Non est nec* *cessarium.* Non est necessarium, sed sufficit ut notabiliter impeditur per maiorem partem temporis, quo quis dormire confuerit. Quia ex huiusmodi temporis vigilia valde corpus patitur, nec percipit debitum virium instauracionem. Ita Ludovic. à S. Ioseph. q. de ieiun. art. 7. disf. 7. in append. Pasqual. decif. 263. n. 11. n. 3. Leand. tr. 5. d. 8. q. 18.

³⁸³ *Auctoris* *resolutio.* Certe non sufficit, ut à ieiunij obligatione quis sit immunis, quod somnum parum impeditur, nec etiam quod totaliter impeditur, requiritur; sed solum quod notabiliter impeditur. Et hanc sententiam puto esse probabiliorē. Ex notabilis nāque cōsueti somni portionis defectu nimiū corpus debilitatur, præcipue si crebra ieiunia, ut in Quadragesima, occurrat. Nam si vñica sommummodo dies ieiunij se offerat difficulter te à ieiunandi obligatione absoluere, eo quod maiorem noctis partem insomnis transfigeret. Licit enim corpus defatigaretur, die sequenti facili posset ab illi incommodo reparari.

DVBIVM LXXVIII.

An qui duo habet cauteria Hispanæ Fuentes liber sit absolute à lege ieiunij?

Liber quidē est. Quia ex humore profluentem nimiū vires debilitantur adeo, ut non mediocre documentū valetudini immineat, si ieiunij vigeat obligatio. Sic Sanci. in select. d. 54. n. 17.

Minime est absolute liber. **Q**uia per cauteria, sola natura electione ablique violenti profluunt humores noxijs ad subleuans. ³⁸⁵ **N**on est absolute liber. **D**icitur, quod ad grauandā naturā, & ad cōseruandā sanitatem, si vore non nunquam debilitas inferatur, per accidens est, raro, & debilitas exigua: Ergo ex dupli cauterio qui nō absolute est à ieiunij liber obligatione. Ita Pasqual. decif. 266. & alij docti, quos consului.

Mea sententia est, non esse liberū absolute ³⁸⁶ ob expressam pro secunda sententia rationē: **M**eanimē. Attamen si quis ex maiori humorū profluentia se notabiliter debilitari prefentiat, (humores enim noxijs afflent & vñiles trahere) liber erit à ieiunij obligatione, etiam vñico sit cauterio vulneratus.

DVBIVM LXXIX.

An qui carnibus vescitur ob præservationem ab infirmitate quia pīs seu oua & laeticiā ei afferunt documentum eximatur à ieiunij obligatione?

Qui ob præsentem infirmitatem carnibus vescitur, à ieiunio eximitur. Nam præsentia infirmitatis ratione iustam habet causā ³⁸⁷ statim plures vescendi, cōcandi, &c.

Exemptus nō est. Quia ex priuilegio carnibus in die ieiunij vescitur. Igitur cū huiusmo. Non eximi di priuilegiorum contra ius commune sit, stricte tñ. est interpretandum. Vnde carnibus semel poterit vesci, sed simul debet à lectione cōmetostine abstinere. Sic Laym. l.4. tr. 8. c. 2. n. 8. Corduba in sum. q. 14. 3. Bonac. de præc. Ecol. d. vñ. qn. 1. pñ. 2. n. 3. Reginal. l.4. n. 168. Comitol. in resp. moral. l.4. q. 4. 6. Gordon. l.6. q. 1. 8. c. 6. & alij.

Est quidē exemptus. Quia de ieiunij essentie est abstinentia à carnibus cap. Statuimus disf. Eximim. 4. c. p. Non oportet, disf. 3. Ergo quacūque ex plant. caula quia ad edendas carnes dispensatur, dispensatus est simpliciter quoad ieiunium. Ita Caet. 2. 2. q. 14. 7. a. 8. Nauar. sum. c. 2. n. 2. Azor. p. 1. l. 7. 6. 10. q. 3. Telet. l. 6. c. 3. n. 4. Henr. l. 7. c. 13. n. 13. Filliuc. tr. 27. n. 25. Sanch. l. 1. Decal. c. 19. n. 6. Sanci. in select. d. 5. n. 4. Fagund. præc. 4. l. 1. a. 2. n. 5. Diana. p. 1. tr. 9. resol. 2. 5. Trull. libr. 3. Decal. c. 1. dub. 2. n. 7.

Probabilem fatis reor esse primā sententiā, ut ieiunij præceptū quoad partem seruit, qui probabilitate non potest seruare quoad totum. Attamen hoc mīhi lōge probabilitate secundā esse credo. Nō soluta & disp̄lata præcepti essentia, totū præceptū necessariū soluitur: & contrariū est planē in intel

Sectio II. Dubia De Praecepto IV. III

intelligibile, maxime quando obiectum praecepi de se partibile non est, sicut partibile est debitus pecuniarum, & ideo qui non potest solvere totum debitum, partem illustrenet solvere. Ad huc Llamas p.3. Merho c.5. §.2.6. asserit, post declarationem, quā de hac re viua vocie Plus V. fecit, esse luce clarum, quod dispensatus ad elum carnium, à ieunij lege sit liber. Fagund.

D V B I V M LXXX.

Ob præservationē futurā infirmitatis carnibus quis vescitur. Teneturne ieunare iis diebus quies non vult carnibus vesci?

¹⁹¹ ^{Quodlibet.} **C**ertum mihi ad ieunium non teneri eū, qui infirmitas, aut debilitas præsentis intuitorum carnibus vescitur, iis diebus, quibus pro libito à carnibus abstinet. Quia præsens infirmitas, vel debilitas semper est sufficiens ad excusandum à ieunio causa. Quæstio autem est nūm qui ex dispensatione carnes comedit ob futurā infirmitatis præservationem, ieunare tenetur iis diebus, quies non vult carnes comedere?

¹⁹² ^{Præterit.} **T**enor quidem. Quia à ieunio excusatur cum carnibus vescitur eo quod ieunium cum eū carniumflare non potest: Ergo si in die ieunij vult à carnibus abstineri, necessarij ei valenti instabit ieunandi obligatio. Sic Sanchez l.5. consil. c.1. dub. 30. m.3. Diana p.10. tr. 1. resol. 43. Magaloto. resol. mor. resol. 15. 3. n.5. Trull. l.3. Decal. c.1. dub. 2. n.7.

¹⁹³ ^{Non time.} **N**on tenetur. Quia per abolitam ad elum carnium dispensationē tollitur obligatio abstinenti à carnibus, & à pluribus simul refractionibus. Ergo & obligatio ieunandi tollitur. Igitur si dispensatus d'quo die vult à carnibus abstineri, ieunare non tenetur, cum obligatio sublata fuerit per dispensationem abolitam, & non conditionatam. Si vtratur carnibus, quæ non reuiniscit ex eo quod non vtratur carnibus. Ita Pasqualig. decis. 268. m.3. Leand. m.5. d.8. g.35.

¹⁹⁴ ^{Em. his} ^{Opinor.} **C**um his opinor mei Sancij venia. Nam dispensationis non habet obligationem ieunandum, cum ei liberum sit ieunare, & non ieunare: Ergo liberum erit ei eligere vnum ex iis, quibus ieunium constat scilicet abstinentiam à carnibus, & non eligere alterum, nempe vnicam refractionem. Consequens paret; nam ea que voluntaria sunt possunt dividiri, & vnum fieri sine alio.

D V B I V M LXXXI.

^Quis in Quadragesima non potest ieunare nisi oua, ac lacticinia comedendo, eo quod ex aliis cibis sufficientem non habet refractionem: teneturne oua comedere, ac ieunare?

¹⁹⁵ ^{Leand.} **T**enetur plane. Quia præceptum ieunij est principale: Ergo quando aliter seruati non potest, debet cum eū ouorum obseruati. ^{Esch. & Mend. Theol. Moral. Tom. V. P. II.}

Sic Sanch. l.5. consil. c.1. dub. 32.

Non tenetur. Quia in hoc casu duo concurrunt præcepta ad lethale obligantia, præceptum de abstinentia ab ouis, & lacticiniis: At hoc est vniuersalius cum etiam adolecentes adstringat: Ergo illi debet cedere de ieunij præceptum. Ita Pasqualig. decis. 272. & Sanch. probabile esse docet.

Mea sententia est teneri in eo casu oua ac 397 lacticinia comedere, cum valeat si ieunium ^{Aneloris} affluere. Præcepto videmus innumeros vel ^{resolutio} ex Bullæ priuilegio vel ex dispensatione Medici, vel ex nota necessitate ouis & lacticiniis vesci, nec ideo liberos esse ab obligacione ieunij legitur credendum est. Ecclesiæ nolle eos liberari à ieunio, qui habent oua & lacticinia solum ad refractionem, maxime cum ieunij præceptum sit principale. Me cum Fagund. præc. 4. l.1. c.2. m.3. asserens, præceptum de non edendis ouis & lacticiniis solō ad veniale obligare, quod alio ex capite supra reieci. Et Diana p.10. tr. 12. resol. 45. citans Leandrum.

D V B I V M LXXXII.

In die ieunij quis non habet nisi carnes ad refractionem: teneturne eis vesci, ac ieunare?

Tenetur carnes edere. Quia hoc in casu 398 non alibi habet carnes, tanquam carnes, sed ^{Tenetur} tanquam sustentationis materia necessaria ad quidem ad prandium. Sic Abul. ad cap. 6. Mar. qu. 17. 4. Henr. l.7. c.13. n.17.

Non tenetur. Quia edendo carnes minime 399 ille poterit substantiam Ecclesiastici ieunij ^{Non tenetur}, quæ in abstinentia à carnibus, & à pluribus refractionibus consistit. Igitur non tenetur carnes edere ad ieunandum. Ita Fagund. præc. 4. l.1. c.8. n.12. citans D. Thomam, Richardum, Durandum, Nauarcum, Caeranum, Sylvestrum, Rosellam, & Angelum. Azot. l.7. c.17. qu. 7. Pasqualig. decis. 274. Trull. l.3. Decal. c.2. dub. 2. n.7. Sanch. l.5. consil. c.1. dub. 2. n.7.

Hanc sententiam probabilem esse crediderim. Nam si edendo carnes soluitur efficiens ⁴⁰⁰ Hoc probatio, quoniammodo tenebitur ad carnes ^{bilium} edendas ut ieunet, qui eo ipso quod carnibus vescatur, ieunare non potest?

D V B I V M LXXXIII.

An qui solūmodo ad refractionem habet panem & olera, vel fructus: teneatur ieunum feruare, absolute loquendo?

Sic eum qui solūmodo panem habet 401 ad refractionem ieunare non tenetur, quia ^{Questiones} ad congruam sustentationem panis solus non sufficit?

Tenetur quidem regulariter loquendo. Quia in quāpluribus regionibus tota refectio fit ⁴⁰² ^{Tenetur} ex pane fructibus, vel oleribus: qui quidem ^{absolute}, cibi sufficiens vires corpori adlicantur: Ergo habens panem, olera, vel fructus in sufficiente ad vnicam refractionem quantitate,

K 2 ieunare

SCOBAR

los: Mor.

V. VI. VII.

ET IV

G

112 Theologiæ Moralis. Lib. XLV.

403 *ieiunare tenebitur. Si Ludou. de S. Juan. q. de ieiun. a. 7. diff. 7. dub. 3. append. 3. Leand. tr. 5. a. 8. q. 42. Leg. Dianam. p. 10. tr. 11. re. 01. 45.*

*Non tene-
tur. Absoleto loquendo non tenetur. Quia eius-
modi cibi ad congruam sustentationem sunt
insufficientes, & in quantitate ad vincam re-
fectionem necessaria valetudini officiunt. Ita
Angles q. 6. de ieiun. diff. 9. append. 1. Sanch. l.
5. on fl. c. 1. dub. 15. n. 3. Leand. de Murcia c. 2.
§. 2. num. 48 pag. mili 170. Pasqualig. decis. 27. 5.
num. 1.*

404 *Crediderim, nihil de hoc casi posse genera-
tim, & absoluto definiti. Nam si Magnates, aut
ei, qui debitate & splendide vesci affuerit, it,
non dubito, quin à ieiunij obligatione exime-
retur, ei quidem nimis oneroso. Si autem id
contingat medioeribus statu haud diversitati
ciborum affuetis, non difficile admodum forte
eis habentibus panem & olera, vel fructus ie-
junare indicos, vnde adstringi hosce lege ieiunij
non dubitarim.*

D V B I V M LXXXIV.

*Tenentur ne Domini die ieiunij famulus au-
gere portionem, (que alias sufficiens
non est) vt ieiunare va-
leant?*

405 *Non nulla suppono. Si ita tenuis sit portio eis à domino affi-
gnata, vt cum ea sustinere ieiunij molestiam nequeant, nec habent aliud unde congruē-
prandere valeant. Hoc enim in casu eos pauperibus comparo, quibus non est refectio suf-
ficiens ad ieiunandum. Quæstio vero est, num in hoc casu teneantur Domini si possint, fa-
mulis augere portionem, vt ieiunare queant?*

406 *Tenentur plane. Tenentur quidem. Quia ad eos atinet spiri-
tualis famulorum cura, vt legem impleant
ieiunij, sicut pertinet ad eos sollicitudo, vt Sa-
cramentis suscipiendis dent operam, quando Ecclesiæ instar præceptum. Sic Angl. de ieiun.
q. 6. diff. 9. Ludou. de San. Juan. art. 7. diff. 7.
dub. 1. append. 2.*

407 *Non tenentur. Quia ex iustitia non, ex hac
enim non tenentur nisi ad id, in quo conuer-
nerunt: nec ex charitate, cum non sint in ali-
qua necessitate constitutio: nec ex alio capite:
Ergo. Ita Pasqualig. decis. 27. n. 3. Leand. tr. 5.
d. 8. q. 47. Vega p. 1. sum. c. 14. casu 1. 6.*

408 *Autoris sententia. Ego autem sic questioni respondeo. Si domini cum famulis conueneré, vt quotidianus eis vixit redditus esset sicut filios familiæ: tenebitur dominus famulo ieiunanti prouidere sufficientem ad ieiunij sustinenda refectionem. Si verò certa portio eis fuit affig-
nata pro diebus singulis, & vt vulgariter expli-
cem, Si son ciudos de racionalada para cada
dia: portionem non tenetur die ieiunij aug-
re. Non enim famulo prouidere dominus de cibo simpliciter, sed iuxta pacem & conuen-
tionem cum eo factam debet.*

QVÆSTIOINCIDENS.

*Num si coniugibus ieiunium im-
pediat, ne sibi inuicem red-
dant debitum, teneantur à ie-
junio abstinere?*

409 *ERTVM existimo, non teneri hosce
ieiunare, rogito autem, num teneantur
à ieiunio abstinere, si ieiunium non tenetur
impedit, ne inuicem debitum reddere abstinere
queat: Non tenetur abstinere à ieiunio. Quia ieiunio
diebus ieuioribus nō debent dilitiarum actibus
date operam. Sic Paludan. in 4. dist. 15. q. 4.*

*Teneri non ieiunare videntur. Quia præ-
ceptum reddendi debiti est iustitia ac naturale
dignum: Ergo præferendum præceptum ieiunij hu-
mano, ad temperantiam pertinenti. Ita Caet. nō tenetur.
sum v. leiunium c. 3. Armil. n. 4. Nauat. sum. c. 21.
n. 16. Sā. n. 9. Sanch. l. 9. de matr. d. 3. m. 10. Fa-
gund. præc. 4. lib. 1. c. 8. n. 18. citans Philiarcum,
Medinam, Ledefmā. Lessi l. 4. c. 2. n. 4. Bonac.
d. v. de præc. Eccl. q. 1. par. vlt. n. 3. Pasqualig.
decis. 28. plures referens.*

*Hanc sententiam veram vnicce esse credi-
derim, nec enim prima solido nitor funda-
mento. Abstinere enim à deliciarum licitatu Ho. via
vñ in die ieiunij consilium salubre quidem verum est
est: ut reddere debitum coniugi postulanti puto.
est iustitia præceptum?*

D V B I V M LXXXV.

*An vxor teneatur ad ieiunandum, ob rixas
cum marito præcipiente ex rationabili
causa, vt non ieiunet vitandas?*

410 *Excusatatur proculdabio vxor à ieiunio ob
viri præceptum, si excitandæ essent alias sum. que
discordia vel rixa. Quia præcepta posuita sunt,
cum tanto dispenso non obligant.*

*Non tenetur. Quia vxor sciens, si sine in-
commodo à marito excitatato ieiunare po-
test, implens quod Ecclesia præcipit, non vi-
detu scandali, sive rixarum actuum occasio-
nem exhibere; vnde scandalum marito erit
impudicum. Sic Paludan. 4. dist. 15. q. 1. 1. Sanci.
in select. d. 5. 4. n. 26.*

*Tenetur à ieiunio abstinere. Quia maritus
rationabiliter imperat, & vxor irrationabiliter
refusa est à præcepto eximit. Ita Leand. tr. 5. d. 8. plane.
q. 5. 1. Pasqualig. decis. 28. n. 3.*

*Mea sententia est, vxorem non tenetur à
ieiunio abstinere ob mariti scandalum quan-
do ille abque causa id rationabili præcipit, refutatio.
Tunc enim scandalum ex mariti malitia dicit
ottum. At si rationabili ex causa id imperet,
(sicut, ob aliquā illarum, quæ communiter
à Doctoribus afferuntur, vt quis sit ab Eccle-
sia præcepto liber) tenebitur vxor obire. Et
non aliud posse existimo ab Authoribus pro
prima sententia adductis sustineri.*

D V B I V M

Sectio II. Dubia, De Precepto IV. 113

D V B I V M LXXXVI.

An fœmina nubere è proximo intendens, si ex ieiunio formam timeat notabiliter obscurandam, possit absolute à ieiunio abstinere?

⁴¹⁶ **A**bsolute potest. Quia formæ deturatio
nabile reputatur, quo offici si fœmina timeat, lex ieiunij non obligat. Sanch. l. 9. de matr. d. 3. n. 12. Fagund. rec. 4. l. 1. o. 8. n. 18. Molfes. p. 1. sum. tr. 1. o. 6. 4. n. 46. Sanci. in scel. d. 54. n. 25. Trull. l. 3. Decal. c. 2. dub. 7. n. 25. Lopez p. 2. Infr. c. 111.

⁴¹⁷ Non potest absolute à ieiunio excusari, sed sed folum quando id, experimento duce, for-
man notabiliter deturatum esse videa-
tur; vnum enim, vel alterum ieiunium formæ
noxiæ non est, sed potius non fœminæ
redit clarior. Igitur non liberatur absolute
mulier à lege ieiunij conseruanda pulchritudinis ex ratione. Ita Pasqualig. decis. 3. 8. 5. per
itam. Eum sequitur Leand. tr. 5. d. 8. q. 3.

⁴¹⁸ **S**existimo fœminæ ab aliquibus Ecclesiæ iei-
unis, non ab omnibus excusari, nisi forte sit
tam delicate complexionis, vt à quocumque
ieiunio forma speciositas notabiliter of-
fendatur. **Q**uia regulariter loquendo vnum
vel alterum ieiunium non potest notable for-
mæ detrimentum impire. Vnde affero de-
bere eam in vigiliis ieiunare, in quatuor tem-
poribus vnum sicutem ieiunium inire; in Qua-
dragesima bis aut ter in hebdomade Ecclesiæ
præceptum obseruare.

D V B I V M LXXXVII.

*An si prægnantes, vel lactentes adeo sint
robustæ, ut unicaræfectione meridiana,
& refætiuncula vespertina valeant se,
& infantibus sustentare, teneantur, iei-
unium inire?*

⁴¹⁹ **V**idimus scel. 1. prægnantes & lactentes
communiter non affixi ieiunij lege.
Quia nequeunt vnicaræfectione sibi & in-
fantolo sufficienter de alimento prouidere.

⁴²⁰ **T**enentur quidem ad ieiunium. Quia cestat
ratio excusationis, & quasi non prægnantes
ac lactentes reputantur. Sic Abul. ad cap. 6.
Mat. q. 146. Calet. sum. v. ieiunium. c. 3. & 2. 2.
q. 147. a. 4. Syluest. v. ieiunium. q. 9. Graff. p. 1. l. 2.
c. 37. n. 44. Fagund. præc. 4. l. 1. c. 8. n. 14. Philarc.
de offic. Sacer. to. 1. p. 2. l. 3. c. 2. 3.
Non tenentur. Quia lex ad ea, quæ acci-
dunt, re frequenter affolent, adaptatur, leg. ex his, &
iuni. leg. Nam ad eas. ff. de legib. Igitur cum prægnæ-
tes, & lactantes communiter ieiunare non va-
leant absque infantuli incommodo, ut vñus
Ecclesiæ approbat; omnes possunt ejusmodi
fauore vñi. Ita Molfes. 10. 1. sum. tr. 1. o. 6. 4. n. 40.
citans Paludanum, Gabrielem, Nauarrum, Re-
ginaldum, Angles, Dianam, Trullæ, & Pasqua-
Eccb. & Mend. Theol. Moral.. Tom VI. P. II.

lig. quos refert, & sequitur Leand. tr. 5. d. 8. q.
35. Richar. de Mediau. in 4. dist. 15. art. 3.
ques. 4.

Profecto si aperte constat, aliquam ita el-
se robustam, ut semel capiendo cibum, & sibi ⁴²² *An Eloris*
ac pueru valeat sufficenter prouidere; tunc *resolutio*
eam à ieiunio gerendo ego non excusarem.
Atamen quia id raro aut nunquam potest
evidenter constare, existimo nunquam non
excusandas.

D V B I V M LXXXVIII.

*An prægnanti, ac lactenti sit licitus abso-
lute in die ieiunij carnium vñus?*

⁴²³ **N**on est licitus absolutè. Quia si robustæ
sint satis, & cibis non prohibitis vñ-
cetes, quoties libuerit, sufficenter sibi ac infan-
tulis prouident, non appetet sufficiës ratio, vñ-
de licetia huiusmodi honestetur. Sic Bonac. de
præc. Ecel. d. v. t. q. 1. pun. vi. n. 3. Tolet. l. 6. c. 4.
n. 1. Angl. q. 6. de ieiun. diffi. 7. Basile. v. ieiunium
2. n. 6. Ludo. de San. Iuan. a. 7. diffi. 6. append.
3. Geti. v. ieiunium. n. 6. & v. Infrim.

Absolute est licitus. Quia cœmpter cibo-
rum quadragesimalium qualitas & debilitatem ⁴²⁴ *Et licitus*
fœminæ prægnantiæ, & lactenti ingerit, & in-
fantulis solet esse noxia. Ita Funes in spec. p. 3.
c. 2. n. 6. & alij, quos presso nomine Bonacina
referunt.

Ego autem existimo, prægnantes posse, imo ⁴²⁵
debere carnis vñus, quando eas vñem-
perant; quia ex abstinentia posset in-
fans periclitari. At si prægnantes, vel lactentiæ
sint valde robustæ, nō video vñdēnā eis licet
carnibus vñi. Secus duxerim, si sint nimis deli-
catæ complexionis. Vel si licet robore pollent,
duos simul lactēt infantulos. Quia tunc ob-
magnum cibi indigentiam solidiori poterunt vñi
alimento. Imo etiam si vñicum lactaret infantulum,
si præter consuetudinem debilis appa-
reret.

D V B I V M LXXXIX.

*An Artifex adeo robustus, ut simul possit
artes laboriosas exercere, & ieiunare:
teneatur ad id?*

⁴²⁶ **C**ertum est eos, qui artes laboriosas exer-
cent, vñ. gr. agricultas, fabros ferrarios seu *Statu* que-
lignarios &c. à ieiunio eximi. Quia præceptū fœminis.
ieiunij cum tanto incommodo non obligat.
Quæsternim autem, an qui adeo est robore
pollens, ut simul valeat artes laboriosas exer-
cere, ac ieiunare, ad id teneatur?

Ad id teneatur. Quia solū defatigatio, qua ex ⁴²⁷
laboro afficitur artifices, eos à lege ieiunij li- *Ad id te-*
berat: Ergo si robustis defatigatio non adest, *natur.*
sed facile labori accingit, non est, vñde excu-
sari valeat. Sic ad cap. 6. Mat. q. 143. Reginald.
l. 4. n. 216. Medina C. de ieiun. q. 9. docens ha-
bentes caſtam ad non ieiunandum, non de-
bere recedere à præcepto de abstinentia in die
ieiunij, vñtra quod recedere eis permittitur.

K 3 Ad

114 Theologiae Moralis Lib. X LV.

428 Ad id non tenetur. Quia lex absolute exi-
mit à ieunandi obligatione eos, qui artes la-
boriosas exercent: Ergo neminem huius ge-
neris obligat. Nam quod aliquis adeo robustus
inueniatur, ut simul possit artes illas exer-
cere, ac ieunare, per accidens est, & de raro
contingenti, quod lex non respicit. Ita Pas-
qualig. decis. 290. n. 4. Leand. tr. 5. d. 8. q. 6. i. &
alii communiter.

429 Probabiliterem hanc sententiam esse credi-
derim. Nec enim verum puto robustiores fa-
cilius posse labori incumbere, ac simul ieunare.
Nam robustiores abundantiori alimen-
to assolent indigere: & si pro aliquo tempore
valeant laboris, ac ieunij sustinere molestiam:
tandem fortasse magis quam debiliores defi-
cient.

431 Aque probabilem hanc crediderim esse
sententiam. Imo ut probabiliorum eā esse aſ-
ſimilarem efficaci me allici ratiōne proſteor. babilē.
Nam siue indultū sit, siue declaratio, ille tex-
tus Eugenij. Quia de iis, qui artes nempe de
fabriferrariis, aut lignariis, agricultis, foſſori-
bus, ac ſimilibus non poterat eſſe dubium,
num ad ieunium obligarentur, cum de ſe co-
ſtet, ad id minime teneri. Aliis ergo Artifici-
bus ſubleuandis debuit indultum imperti, aut declaratio Pontificis adaptari.

D V B I V M X C I.

*An futores excusentur à ieunij obliga-
tione?*

D V B I V M X C .

*An Eugenij IV. declaratio, aut indultum
excusans Artifices artem suam exercen-
tes à ieunij obligatione, compre-
hendat eos, qui artes laboriosas non
exercent?*

430 **N**on comprehendit niſi eos, qui laborio-
ſas exercēt artes. Quia expreſſe id declarat
indultum, quod in *Compendio priuilegiorum
Fraſrum Minororum*, v. *ieunium*, p. 2. his verbis
refertur: *Idem Eugenius declarauit, quod Arti-
fices laboriosas artes exercentes, & rufici,
ſiue diuites ſint, ſiue pauperes, non tenentur ieunare
ſub precepto peccati mortaliſ.* Et quod ab-
ſolui poſſunt, & induci ad elemosynas, & alia
bona facienda. Ergo ſolum hoc priuilegio, ſue
declaratione excufantur Artifices, qui laborio-
ſas artes exercent. Sic Doctores, qui Sartores,
Barbitonſores, Pictores, & alios haud laborio-
ſas exercentes artem, legi ieunij ſubiici do-
cuere, quos ſuſt exponam locis. Interim acci-
pe Abulensem ad cap. 6. *Mat. q. 143.* Angles
q. 6. de ieun. diffic. 10. apend. 1. Azorium p. 1. 1. 7.
c. 17. q. 8. Reginaldum 1. 4. n. 216. *Filiuclum tr.*
27. n. 17. *Laymanum* 1. 4. tr. 8. c. 3. n. 3. *Tanne-
rum* 2. 2. d. 3. q. 3. *dab.* 5. n. 10. 2.

431 Comprehendit omnes Artifices, licet artes
laboriosas multū non exercent. Quia grauiſſimi
Doctores Pontificis indultū, ſeu declaratio-
nem referentes, nullam de laboriosis arti-
bus geſſere mentionē, ſed absolute dicunt, Eu-
genium declarat ſolitos eis à ieunio Arti-
fices, ſeu opifices ſuas artes exercentes. Ita Nauar.
ſum. c. 21. n. 6. Leander tr. 5. d. 8. q. 6. 9. *Fagund.*
prac. 4. 1. c. 8. n. 15. & 16. praeſcipit in 2. edit. vbi
hac adiicit verba: *Et quānniſ ſan. Sanchez.*
*P. Ledesma, Graffis, Vega, Toletus, Leſſiſ, Villa-
lobos, & Filiuclius, Sartores, & Barbitonſores non
exiſtent ob exiguum laborem, quem habent: tamē
non video rationem, ob quam non excufantur, cum
Artifices, & opifices excufet Eugenius IV. & cū
Papa eos excufet, contra rationem videtur, velle
eos ad ieunium obligare. *Ledesma p. 4. q. 17. a. 3.*
dab. 9. *Sā v. ieunium.* n. 9. *Machad.* 10. 2. 1. 6. p. 8.
tr. 7. docum. 5. n. 5. & tr. 8. docum. 8. n. 2. Cenſent,
hanc sententiam eſſe probabilem Pasqualig.
decis. 307. n. 3. Diana p. 8. tr. 8. refol. 55. & p. 10.
tr. 15. refol. 37. *Henriq. in ſum. ſed. 16. q. 27.**

433 **N**on excufantur. Quia ſedentes artem la-
boriosam minime exercent. Sic *Angl. qu. 6. de ieun.*
diffic. 10. a. pend. 1. *Lamas p. 3. 1. 5. ſuntur.*
2. 1. *Luis. Turrian. ſum. part. 1. cap. 256. *dub.* 16.*
*concl. 1. Cetetanus citatur à Fagundez vbi
infra.*

Excufetur planè. Quia quamuis ſedentes
laboriosam minime exercent, magnum ta-
men conatum adhībent manibus, brachiis, quidem.
cruribus, ac pedibus. Ita *Azor. lib. 7. c. 17. qu. 8.*
Leſſi. 1. 4. 1. c. 6. n. 4. 3. Trull. 1. 3. Decal. cap. 2.
*dub. 7. n. 7. Pasqualig. decis. 296. n. 2. Quinta-
nad. de *Inbil. c. 8. n. 17. Diana p. 1. tr. 9. refol. 7.*
Fagundez. prac. 4. libr. 1. cap. 8. numer. 15.
*Sanchez lib. 5. confiſ. cap. 1. *dub.* 7. num. 5. & alii.**

Hoc plane probabilius. Liceat enim Eu-
genij declaratio non extaret, ars conſiendi Hoc pre-
calceos, ſi pro maiori, vii affolet, diei parte bilis.
exeretur, admodum laboriosus eſt.

D V B I V M X C I I .

An adſtrigantur Sartores legi ieunij?

436 **A** dſtriguntur quidem. Quia hoc exercitū
nō exhausti vires cum à ſedente fiat la-
bore perfici. Sic *Abul. ad cap. 6. Mat. q. 143.*
*Azor. p. 1. 7. c. 17. q. 8. *Filiucl. tr. 27. n. 17. Mol-
fet. 1. ſum. 1. 1. 0. 6. 4. 2. 4. 3. Raguti. in *Vafe Ec-
cl. diſo. prac. 7. q. 3. 0. n. 9. Leſſi. 1. 4. c. 2. *dub.* 6. n.
4. 3. *Tolet. 1. 6. c. 5. n. 4. Sanchez. 1. 5. confiſ. 1. *dub.*
7. n. 7. Trull. 1. 3. Decal. c. 2. d. 7. n. 9.****

Non adſtriguntur. Quia integrum diem
iſtum, innoꝝ & partem non modicam *Non ad-*
noctis in uestibus ſuendis cum magna celeri-
tate. Ita *Fagund. prac. 4. 1. 1. 0. 8. n. 15. & 16. ſā
v. ieunium. m. 9. Machad. 10. 2. ſum. 1. 6. p. 8.*
*tr. 7. docum. 5. numer. 5. *Henriq. ſum. ſed. 16. q. 27.* Et probabilem eſſe do-
cent Diana. pari. 10. tr. 15. refol. 37.
Azor. Sanchez, Trullench, & Pasqualig. de-
cis. 296.*

Profecto licet Sartores tota die ſuo minifte-
rio operā non impenderet, licet nimis non
vigilaret, non mediocrem ego reputare labo-
rem, tot horis addici ſedili. Itegit totius diei, eſſe
imo alicuius partis noctis in uestibus ſuendis
bus ſuſt ciens plane erit, vt à legi ieunij
exi

Sectio II. Dubia, De Precepto IV. 115

eximantur. Attamen non ideo magistros inci-
dentes vestes (idem dixerim de futuribus inci-
dentes calceos,) & non conuentes liberos di-
xerim a ieunio, nec per Eugenij declaratio-
nem. Quia exissimo Pontificem supponere,
maiorum diei partem esse in ministerio con-
sumendam, quod regulariter in vestium, aut
calciorum incisione non accidit. Si autem acci-
deret aliquando eos assererem, a ieunij ob-
ligatione esse etiam immunes. Didici a Fa-
cundio.

D V B I V M X C I I I .

*An Pictores, & Barbitonforos teneantur
ieunare?*

⁴¹⁹ T enentur quidem. Quia adeo facile ex-
T enentur ministerium, ut facile valeant ei ie-
manentes incumbere. *Sic Fulliuc. tract. 27. num.*
17. Lessi lib. 4. cap. 2. dub. 6. num. 4. 3. Layman.
lib. 4. art. 8. cap. 3. numer. 3. Tolet. libr. 6. cap. 4.
num. 3. de Barbitonforibus. De Pictoribus vero
*Sic Azor. Angles. Molfet. Tolet. Layman. Bo-
nac. Tanner. Sanchez. Fulliuc. Reginald. &
alij citati a Pasqualigo decisione 306. Sancius in
feld. d. 5. num. 6. Sylvi. 2. 2. 9. 14. 7. art. 4. Lessi.
ibi supr.*

⁴²⁰ Non tenentur. Quia intuitu priuilegij, aut
declarationis Eugenij omnes Artifices suam
artem exercentes eximuntur. *Sic de Barbi-
tonforibus. Ledesm. 2. part. quart. question.*
17. articul. tert. dub. 9. Fagundez. precept.
quart. libr. prim. capit. o. t. au. numer. 15. & 16.
*S. verb. ieunium 9. & alij. De Pictoribus ve-
ri. Fagundez numer. 16. Pasqualigo. decision.*
296. numer. tert. & quart. Ledesm. 2. part.
quart. question. 17. articul. tert. dub. 9. S. a.
Sylvi. Tabien. Maior. apud Machad. libr.
secund. part. quart. tractat. 4. docum. I. num. 2.
Diana. part. 10. tractat. 15. resolut. 37. citans
Leandrum.

⁴²¹ Ego autem existimo, non teneti unum, &
alterum ieunare, dum per integrum diem, vel
maiorum ipsius partem suam artem exerceant.
At Barbitonfor. aut Pictor, qui solùm per ali-
quam diei partem vacant ministeris, non exi-
muntur ex indulto, vel declaratione Eugenij,
supponentis, Artifices a ieunio eximendos
debete tota, vel maiori diei parte suis mini-
steriis incumbere, ex quo non mediocris mo-
lesta ieunantur accrescit. Alias enim posset
verificari indultu, vel declaratio de op-
ificibus, qui per unam solummodo horam
suo muneri incumbunt, quod nemo dicti-
tabit. Porro qui in Barbitonfere totius diei,
vel majoris eius partis labore requiro, non
tanti temporis instantiam in Pictore præscri-
berem. Quia ars haec intensam requirit men-
tis attentionem, que spiritus atterens, corpus
ipolorum subfido adeo priuat, ut egeat a ieu-
nio libertum reparari.

D V B I V M X C I V .

*An Lanarij, Pictores, Fullones, Sculpto-
res, Argentarij, Textores vitta Seri-
ce, lance, vel lance, qui panes co-
quunt Aurifex, Figuli, & atij humasmo-
di Opifices excusentur a ieunij obli-
gatione?*

Non excusantur. *Quia horum omnium artis,*
licet ei tota die inseruant, haud grauem
corpori molestiam ingerit, vnde necessaria sit
sanctur. multiplex refectio. Sic Pasqualigo. decision.
o. c. Luis. Torrian. part. 1. summ. cap. 56. dub. 16. a
conclu. 1.

Excusantur quidem. *Quia Argentarij, Au-
rifex &c que ex vsu mallei, & simae, & ex di-
turnitate laboris, & attentione mentis neces-
saria, magnum corpori labore ingerunt. Ita*
Pasqualigo. decision. 302. Azot. Reginald. Trull.
*Molfet. Bonac. Fagundez, quos refert, & se-
quitur Leander. tractat. 5. dub. 8. question. 73.*
*Sculptorum autem labor tota die ministerio in-
cumbeantur vites quidem haud leuiter atte-
rit. Ita Fagundez pra. pt. 4. lib. 1. cap. 1. num. 16.*
Trull. ach. lib. 3. Decalog. cap. 2. dub. 7. numer. 9.
*& alij communiter. Textores vitta serice, la-
næ, aut lance si per totum diem, & partem*
*noctis de more laborent per Eugenium exi-
muntur, tunc enim Opifices. Ita Azot. Regi-
naldus. Molfchus. Trullench. & Bonacina apud*
*Leandrum. tractat. 5. dub. 8. question. 75. absolu-
te, & sine distinctione omnes textores a ieunio*
*eximuntur. Demam Fullones. Lanarij. Picto-
res, & qui furnariam artem exercent, aut pa-
nes coquunt, a ieunio excusantur. Quia om-
nes hi generali nomine Artificum in Eu-
genij declaratione comprehenduntur. Ita*
Pasqualigo. decision. 298. Azot. lib. 7. cap.
*17. question. 8. Reginald. Bonac. & alij a Pas-
qualigo citati.*

*Cum his opinor, asserens hosce omnes Opifi-
cic es si tota die labori dent operam proculdu. Idem affero.*
*bio Eugenij aut gaudere indulto, aut declaratio-
ne comprehendi.*

D V B I V M X C V .

*An mulieres lin eam suppelleat, tene-
dentes, aut post ablutionem compli-
cantes, eximantur a lege ieunij, si
solummodo partem notabilem diei in
hoc exercitamento insunt, non diem
totum?*

Eximuntur quidem. *Quia actus lauandi*
magnum virium conatu requirit: si autem
*Eximuntur, huic exercitio accedat preparatio carum re-
rum, qua necessaria sunt ad ablutionem, &
post illam expansio, ac collectio pannorum;*
*maximus, præcipue in feminis, labor aesti-
matur aspergendi ieunandi obligationem. Certe*
quando linea supplex iam mundata com-

K 4 plieatur

116 Theologie Moralis. Lib. XLV.

plicatur ad hoc labor notabilis est. Quia in ea extendenda, ac premenda, vt est opus, non leuis conatus requiritur. Vnde hoc quoque exercitium etiam post ablationis diem, tollit ieiunij obligationem. Sic Palqual. *decision*, 304. n. 2. *¶* 4.

446 Non eximuntur. Quidam si partem solummodo notabilem, non totam diem, aut maiorem illius partem huic ministerio impendant, non reputatur eorum labor adeo magnus, vt a lege ieiunij eximi debeat, maximè cum mulieribus hisce vulgaribus agitatu sit hoc ministerium, quod magna dexteritate, ac facilitate exerunt. Ita Diana p. 10. tr. 16. *resol*. 76. Leander tr. 5. d. 8. q. 82.

447 Ego quidem sic questioni respondeo. Si in *Reolutio* hyeme hoc ministerium exercetur, eximuntur a lege ieiunij, etiam si tota die non incumbant labori, sed partem solum notabilem insument. Quia ex frigoris cruditate modico labore accedente, non medica molestia resultat. Si vero non in hyeme, sed alio tempore ministerio huic debet operam, vt a ieiunio eximantur, debere maiorem diei partem in ministerio insumere affirmo. Demum haud dubium mihi, quin ieiunare teneantur, que solum plicandis pannis dedere operam. Quia huius exercitij labor leuis est, & in illo breuis diei pars insumi a solet. Certe si huiusmodi exercitium sufficeret ad liberandas foeminas a lege ieiunij, a fortiori esset sufficiens quodcumque aliud domesticum ministerium, quale est, neque in quo multoties totam diem foeminae insument. At hoc, vel aliud simile non excusat a ieiunio. Auctore Sanchez libr. 5. *consil. cap. p. trim. dub. 7. numer. 7.* Ergo minus illud excusat.

compositioni plumbea characterum formarum hue illuc deportatio, earum in torculari apositio, quod quidem non mediocrem addit diuexationem. Quid plura? Certe si probabile admodum est, (vt videbimus) eos, qui tota die scribendi ministerio leui calamo operam expediunt, a ieiunio excusat: probabilis plane erit eximi a lege ieiunij, qui plumbeo, (vt sic explicem) tota diei instantia transcribunt. Licet autem hi ex tanto labore non excusat, cum Artifices proculdubio sint, ex induito, seu declaratione Eugenij lib. 1. *¶* 4.

DVBIVM XCVII.

An qui artes laboriosas exercet non ex officio, vel indigentia, sed diuerticuli causa, excusat a ieiunij obligacione?

Non excusat. Quia cum indigentia, vel officio labor non obligat, sed so- *Non excusat.* caula diuerticuli assumitur in die ieiunij: debet quis a diuerticulo abstinere, vt pracepto satisficiat. Sic D. Thom. in 4. *dist. 15. ques. 3. art. 2. ques. iunc. 4. ad 3.* D. Antonin. p. 2. *tr. 6. cap. 2. §. 6. Gabriel. in 4. *dist. 16. ques. 3. art. 1. no. ab. 4.* Angel. *verb. ieiunium, numer. 15. Armil. numer. 4.* Durand. in 4. *distinct. 15. ques. 10. numer. 6.**

Excusat equidem. Quia non excusat, qui artes exercent titulo indigentiae, (hoc *Excusat.* enim titulo minimè excusat, ut officio ad victimum comparandum, sed diuerticuli causa laborant,) sed ex labore corpus affligit, indigens quidem virtutem reparacione. Si ergo diues ei ministerio incumbat, quod ieiunij non subeat legi, & que a ieiunij lege erit immunit ac ille, qui ex indigentia laborat. Ita Nauart. *summ. cap. 21. numer. 16. Sylvest. verb. ieiunium, question. 9. numer. 24. Toletus libr. 6. capit. quart. numer. tert. Lessius libr. quart. capit. secund. numer. 22. Azor. part. prim. libr. *septim. capit. 17. question. octau. Reginald. libr. quart. numer. 213. Sanchez libr. quint. Consil. dub. septim. numer. quart. Sancius in select. dubio 54. numer. 14. Fillius tractat. 27. numer. 120. Fagandez *praecept. quart. libr. prim. cap. 8. numer. 15.***

Probabiliorum hanc sententiam esse existi- *Probabiliorum* mo. Nam in dispensatione, seu declaratione *boc milii.* Eugenij expresse dicitur legem ieiunij non comprehendente eos, qui artes exercent, *Sine duitis sint, sive pauperes.* Verbum autem illud duitis idem est, ac ij, qui non ad inopiam subleuandam, sed ad animi diuerticulum, corporisque exercitamentum artes exer- runt.

DVBIVM

DVBIVM XCVI.

An sint a lege ieiunij exempti characterum Compositores, in Typegraphica Officina?

448 *Status questionis.* Ceterum mihi Typographos praelum torquentes, aut attramentum ministrantes immunes a ieiunio esse. Quia ex ductione ac reductione preli robustae admodu vires laxantur. Quodherim autem, num characterum compositores a lege ieiunij sint etiam exempti?

449 *Exempti non sunt.* Exempti non sunt. Quia in hoc exercitio nullus ferè interuenit ingenij, & corporeus labor nimis est moderatus, cum absque villa corporis fiat agitatio. Sic Gordon. *lib. 6. q. 18. cap. 6. §. Secunda excusans. Palqual. decision. 309. n. 1. Trull. l. 3. Decal. cap. 2. dub. 7. Diana p. 4. tr. 7. resol. 134.*

450 *Sunt exempti.* Sunt a ieiunio exempti, si tota die laborent. Quia licet labor ingenij sit modicus, labor corporalis ex continuatione per totum diem, & partem noctis notabilis proculdubio est. Ita Machad. *l. 2. l. 6. p. 8. docum. 4. n. 2.* Quem sequitur iam Diana, prudenter mutato consilio, *part. 8. tr. 2. l. 7. resol. 56.* Leander *tr. 5. d. 8. ques. 8. 88.*

451 *Certum mihi oculato testi characterum Hoc mihi compositores sufficiente plane labore affici, vt certum, a ieiunij lege liberentur. Accedit namque*

Sectio II. Dubia, De Præcepto IV. 117

D V B I V M X C V I I I .

An qui excusantur à ieunij lege ex causa laboris, teneantur ieunare illis diebus, in quibus vel ob festi religionem, vel ob pigratiam cessant laborare?

*T*enenetur quidem, nisi ex labore præterito debilitate afficiantur, aut præsentant probabilitatem ieunium fore causam, ut die sequenti laborare non valeant. Quia huiusmodi debilitas communiter ex uno aut altero ieunij die timeri non potest. Sic Angles ques. 6. de ieun. difficult. 10. dub. 1. Medin. libr. 1. summ. capit. 14. §. 10. Reginald. libr. 4. numer. 114. Filiucus tractat. 27. numer. 121. Manuel. part. 1. summ. capit. 24. numer. 1. & 2. Sancius in select. dub. 5. 4. numer. 15.

*M*inime tenentur, licet præfata debilitas ex labore, labore præterito, vel inepitudo ad faturum non timeatur. Quia durum plane videtur, huiusmodi Artifices, qui nunquam soliti sunt ieunare, uno, vel altero die, quo operam intermittunt, ad ieunium obligari. Ita Fagundez præcept. 4. lib. 1. cap. 8. num. 16. A zor. lib. 7. cap. 17. ques. 8. Diana part. 1. tractat. 9. resolut. 9. Sanch. lib. 5. Conf. cap. 1. dub. 7. num. 10. Bassæus verb. Iuuen. 2. numer. 7. Trullench. libr. 3. Decalog. cap. 2. dub. 7. numer. 8. Pasqualigus de. ieiun. 29. 1. numer. 1. Ioann. Henriquez summ. section. 16. question. 18.

*L*icet huiusmodi Artifices una vel altera die non laborent, eos absoluere à ieunij lege liberos esse credo, sufficientem excusationis causam reddente labore præterito, ex quo debilitas, & futuro ex quo inepitudo semper proculdubio timeatur. Moneo tamen, veram esse nostram sententiam, si operarij una, vel altera die à ministerio cessent ob festum occurringens, vel ob aliam causam: non autem si cessatio longior esset, tunc enim diebus intermedii, excepto primo, & vltimo tenentur ieunare. Adnoto præterea, Artifices operis non laboriosi excusari quidem à ieunio eis diebus in quibus laborant, ex indulto, aut declaracione Eugenij, non vero diebus, in quibus labore non dant operam; nam cum ex modico labore prælapsi defatigati non sint, nec ad modicum seu leuen futurum opus debilitas non timeatur, video vndenam eos si die ieunij non laborent, eos ab eius obseruatione valeam excusare.

D V B I V M X C I X .

An pedestre iter leucarum trium sufficiat, ad tollendam ieunij obligationem?

*S*uppono ex section. 1. iter pedestre continuum à lege ieunij excusare, minimèque

ei adstringi, qui tota die pedestri operam dat itineri. Quia nimirum corpus defatigatur, & debet iterata refectione reparati. Quæsierim vero, an sufficiat trium leucarum expeditio ad tollendam ieunij obligationem?

*S*ufficit quidem. Quia præscindendo à quæscumque circumstantiis septem aut octo milliaria sufficiunt, ut corpus ineptum ad ieunium reddatur, nimirum enim commouetur, & debilitantur membra: ergo efficacius à ieunij lege soluat trium leucarum, seu non em milliarum expeditio. Sic Pasqual. eccl. 113. num. 4. Sanchez lib. 5. Conf. dub. 10. numer. tert. docens non excusari à ieunio illum, qui iter ageret pedestre per vnam leucam cum dimidia. Ergo clare innuit excusari, si iter non ita breve pedes conficeret, nempe si trium leucarum tererer spatium. Leander tractat. 5. d. 8. question. 95.

*N*on sufficit, sed requiritur iter esse quindecim saltem milliarum, seu leucarum quinque. Quia minoris distantia iter non afficit corpus ut viatori liceat legem ieunij non implere ad illius subleuationem. Ita Fagundez præcept. 4. lib. 1. cap. 8. num. 17. Azor. part. 1. lib. 7. cap. 17. q. 9. Bonac. de. prec. Eccl. d. vltim. q. 1. punct. vltim. numer. 1.

*E*go autem primam eligens sententiam, alsero non sufficere iter pedestre septem aut octo milliaria, ut Pasqualigus docet, nec ne placitum, celsarium esse quinque leucarum distantiam: sed sufficere, & esse omnino necessarium, præcisus aliis circumstantiis, iter trium leucarum, ad tollendam ieunij obligationem. Nam huiusmodi distantia requiritur, ac sufficit, ad ingredendam corpori eam lassitudinem, quæ requirat multiplici refectione auferri.

D V B I V M C.

An iter pedestre voluntarium tollat ieunandi obligationem?

*N*on tollit, si iter necessitate non sufficiatur, aut saltem commodè diffiri non potest. Quia qui merè voluntarium sufficit iteris labore, quem poterat diffiri in aliud diem, videtur etiam sufficere illius diei ieunandi obligationem. Sic Gabriel in 4. dist. 15. question. 3. Paludan. q. 1. dist. 4. num. 10. Duran. question. 10. Azor. part. 1. lib. 7. cap. 17. question. 9. Lessius lib. 4. cap. 2. numer. 43. Reginald. libr. 4. num. 217. Filiucus tractat. 27. part. 2. num. 125. Trullench. libr. 3. Decalog. cap. 2. dub. 7. Toletus lib. 6. cap. 4. num. 2. Villalobos tractat. 23. difficile. 4. numer. 10. Layman. libr. 4. tractat. 8. capit. 3. numer. 4.

*T*ollit quidem. Quia ieunij præceptum non prohibet iter pedestre: ergo voluntarie potest tollit qui suffici à quocumque, & ieunium non obligat, si labor iteris sit cum eo incompatibilis. Ita Sanchez Conf. cap. prim. dub. septim. num. 16. & 17. Manuel summ. part. prim. capit. 23. numer. prim. Ortiz. summ. capit. 19. numer. 12. Bonac. præcept. Eccles. dub. vltim. quæst. 1. punct. vltim.

ultimo. num. 11. Lublin. verb. leu. ni m. cap. 5. Bas-
sous verb. leu. num. 1. num. 7. Ledesma 2. libr. 4.
ques. 17. art. 3. prop. 2. Viguer. in it. Theol. cap.
7. §. 3. Sà verb. leu. num. 9. Medin. lib. prim.
summ. capit. 14. Paragraph. v. Sancius in se-
lect. dub. 51. num. 21. Pafqualig. decis. 314.
numer. tert.

464
Auctoris
refolutio.

Profecto perpendens primæ sententiæ funda-
mentum, Doctorumque eam sumantiam
gratuitatem, eis hæretere decreueram. Alii legens
meum Thomam Sanchez maturiori consilio
mutasse sententiam, quam l. 5. Conf. c. 1. d. 10. n. 1.
docuerat secuus primæ sententiæ Auctores:
secundam falem æque probabilem mihi eli-
gendarum duxi.

DVBIVM CII.

An teneantur cursores, qui unico
tantum cursui unius horæ plus
minutæ in die dant
operam?

TOtius diei, vel maioris partis illius curfo-
res vulgariter, *Los que corren la posta* ex-
cepti sunt proculdubio à lege ieunij. Quia co-
statu-
rū labor grauissimus proculdubio est. Quia si-
ciri vero, nū teneantur ieunare, qui vno
tantum cursui in die dant operam, nempe
Los Postillones.

Qui tantummodo vnicum cursum perficit,
vulg. *Vna posta*, teneantur ieunare. Quia assue-
to ei ministerio breui temporis interstitio, quidem.
nempe vna plus minutæ hora perficiendo,
parum defatigantur. Sic Pafqualig. *decision.*
315. *numer. 6.*

Non teneantur. Quia eorum labor est in-
gens, notabilem ex se generans latitudi-
nem: quamvis enim vnius horæ spatiu-
m non excedat, intensione superat temporis
breuitatem. Ita Leander tractat. 5. dub. 8.
ques. 100.

Ego quidem probabilem reor esse primam
sententiam, præcipue cum sine veniali huic-
modi homines possint, quando currendi in-
stat occasio in die ieunij, vna, vel altera pa-
nis vncia aut alterius cibi, ac meri poculo,
sufficienter aduersus breuis cursus molestiam
muniri, vt simile valeant ieunare. Attra-
men alio ex capite probabiliorem se mihi se-
cunda sententia obiicit. Nam hi post confe-
ctum vnius horæ cursum, ad hospitium reuertuntur,
vbi expectant, parati quidem nouum
cursus perageret, si occasio se dederat: ad quod
robusti, indigent viribus: ergo non teneantur
eas ieunio relaxare.

DVBIVM CIII.

An qui curru, quadriga, vel lectio-
gerit iter, eximatur à ieunij obli-
gatione?

NON eximitur. Quia facilis admodum iter
agendi modus, qui vires non atterit. Non enim
quæ indigeant multiplici refectio. Sic Paf-
qualig. *decision. 117. numer. prim. & secund.*
Toletus libr. 6. capit. quart. numer. quin.
*Trullench libr. 3. Decalog. cap. 2. dub. 7. nu-
mer. 12. Sanchez libr. 5. Conf. capit. prim. dub. 10.
numer. quart.*

Eximitur quidem, si per plures dies iter
agat, sicut equitans excutatur. Quia ex *Examina.*
continuacione vires valde laxantur. Ita Bo-
nac. de *precept. Eccles. dub. ultim. que-
stion. 1. punct. ultim. numer. 11.* Leander
tractat. *quint. dub. octau. question. 10.* *Paf-
qualig. tract. 27. part. 2. num. 122.* *Diana part. 10. tract. 14.*
resolut. 39.

Affero

E
AT
Tom
I

465
Non est li-
ber.

Liber non est. Quia leuis est molestia eo-
rum, qui equo proficiscuntur: imo hoc
genus itinerandi facilis geritur cum ieunio,
quam expleto ventre. Sie Bonac. p. v. ultim.
de legibus, ques. 1. punct. ultim. num. 11. *Filiuclius*
tract. 27. part. 2. num. 122. Toletus libr. 6. capit. 4.
num. 5. Sanchez libr. 5. Conf. capit. 1. dub. 10. num.
4. Fagundez tract. 4. libr. 1. cap. 8. num. 17. Trul.
libr. 1. Decal. cap. 2. dub. 7. num. 12. Azor. 17. c. 17.
question. 9.

466
Liber est.

Liber quidem est. Quia equitans nunquam
non si nouem vel decem leuca vna die sint
percurrentæ, valde defatigatur, & laissatur equi
agitatione. Ira Ortiz. *summ. cap. 19. numer. 7. &*
10. Diana part. prim. tractat. 9. reolut. 46.
huius Auctoris sententiam non improbat: &
tam expresse approbat part. 8. tractat. 7. re-
solut. 40. Machad. *summ. tom. 2. libr. 6. p. 6. rr. 6.*
docum. 3. numer. 1. Leander tract. 5. dub. 8. ques. 101.
& alij.

467
Sententia
Auctoris.

Mea sententia est, Pafqualigum secutus de-
cision. 116. teneri equitantes ieunare, si iter sit
breue, & equus placidus, & obtinerans gressu
facilis, & sine agitatione incendens: autem
equus haud placidus sit, & incedat cum agita-
tione, paucarum leuacarum iter intolerabilis
ostentatur. Scio, communiter Doctores solos
pedestres à ieunij lege exemptos esse dicere.
Attamen si iter aliquorum dierum sit, nempe
octo, vel decem, exculari viatores assero à ie-
unandi lege, licet sit equus placidus & solum
modo octo leuca sint quotidie percurrentæ.
Si vero iter vnius diei sit, existimo, placido
equo incendens à ieunij lege non liberari.
Demus si quis adhuc magnam sentiat difficultatem,
qua debilior est, non tenebitur ieunare. Quia lex Ecclesiastica cum magna difficultate non obligat.

Sectio II. Dubia, De Præcepto IV.

74
historia
magistri.
Astero, eum, qui euru duarum scilicet ro-
tarum totius diei gerit iter excolari, sicut ille,
qui quo nouem, aut decem percurrit leucas.
Quia magis currit quam equi commorion-
vies atteruntur, pricipio si via sit inæqualis.
Qui vero quadriga (vulgo Coche) vehitur
vnius, vel duorum dierum perfecturus iter,
non eximitur, (nisi capite valde sit debilis).
Quia facilior est pergendi modus. Demum qui
lectica deportat, etiam plurius diebus
tendat non eximitur à ieiunijs lege. Quia pla-
cida ad modum deambulandi ratio. Quod si
aut quadrigæ, aut lectice vñum plurium die-
rum per durare contigit in stantia, & proba-
biliter dubitari posse de supereructa debili-
tate, ob magnam longi itineris defatigatio-
nem, cessat ieiunandi obligatio.

D V B I V M C I V.

An licet, operarium conducere cum
pacto, quod ieiunaturus non sit,
ne seruans ieiunium, mi-
nus solito laborare
valeat?

Minime licet. Quia nefas est impediare
praecepti observationem eis, qui parati
sunt ad ieiunium, & satagent abstinere la-
borem cum ministerio sui molestia compone-
re. Si. D.Thom.in 4. distincta 5. quas 3. artic. 1.
quasi inueni. 4. ad 1. Paludan. question. 4. n. m. 18.
Durand. enio. numer. 6. Richard. qu. 4. articul. 3.
Caietan. 2. qu. 147. art. 4. Sylvest. v. ieiunium,
9. 9. 14. Tull. de 3. Ecal. cap. 3. dub. 7. numer. 8.
& alij.

476 *Licet omnino. Quia non inducit eos ad
violandum ieiunium, cum huiusmodi operarii
praecepto hoc non adstringantur laboraturi
ergo licet est eiusmodi paupertatum: cum condu-
ctor operariorum non curet eos ab opere
meritorio abstrahere, sed proprie*te* utili-
tati promidere ne ex ieiunio in labore ta-
bescant, ita Fagundez precep. 4. l. 1. c. 8. num. 6.
Sanchez l. 5. Consil. dub. 8. num. 2. Pasqualigns
decis. 3.*

D V B I V M C V.

An posset dominus in die ieiunij famulatu imungere opera cum ieiunio incompatibilia, si in diem alteram valeant differri?

Non potest sine graui piaculo. Quia do-
minus tenetur familiam suam à prece-

pris implendis non impeditur: differre ergo debet in diem alteram incomparabilem laborem sicut cum instat obseruandi fetti preceptum in alteram diem opera seruilia differentium. Sic Paulus in 4. distill. 5. Gabriel. *que sonat* Angles quest. 7. de *ieunio difficult. 2. append. vnic.* Sa *verb. leuimum, num. 16. Sylvi. 2. 2. q. e. 147.* quest. 9. *in iun. sum. capite. 1. numer. 2.* Azor *libr. 7. apit. 1. question. 12. Toleus libr. 6. cap. 5. numer. 1. Fagundez precept. quart. libr. pr. m. capite. 10. numer. 11. Lublin. verb. *leiu-* *num. 3. numer. 22. Reginald. libr. quart. nu-* *mer. 2. 1.**

479

Potest sine vlo piaculo. Quia famili licet
possunt in die ieiunij opera cum ieiunio in
compatibili exercere, non enim praeceptum
ieiunij obligat ab his abstinentia: ergo & domi-
nus licet potest eis illa iningerre. Ita Trolleyn
libr. tert. Decalog. ap. se und. ub. septim. numer.
oestau. Paqualigus decision. 324. Sanchez
libr. quint. onus cap. rimi. dub. o. m. se und.
citanus preslo nomine doctos lumenos More
in Exana. Theolog. part. secund. canis: oestau. Para-
graph. se und. numer. 15. B. nacion. de pr. cept. Ec-
cles. dub. ultim. question. prim. punct. vli. m.
numero nona. Oriz. summa. capi. 19. nu-
mero 14. Leander tr. Etat. quint. dub. oestau.
question. 108.

Probabiliorēm hanc rē esse sententiām. 480
Viēo enim vitos Religiosos, & sēculares tī-
moratos neque operarios die ieiunij dimis-
tre, neque famulos de labore subtrahere. Et
hoc profiteri cog intur qui docent, fatis pro-
babiliter laborem omnīd spontaneū à lege
ieiunij excusare.

D V B I V M C VI.

Qui ob mercedem vel ex mercede concionantur, eximuntur ne à lege ieiuny?

Svporno ex *se*llion, 1, ingenij laborem si
magnus sit, ab obligatione ieunij eximere. 481
Nonnulla
Quia labor ingenij magnus nimium assolere
corpus affl gere. Hinc collig Concionatores,
qui ex officio, bedientia, aut voto gerunt sermonem, vel quotidie, vel quater, aut ter singulis Quadragesimæ hebdomadis à ieunio eximi, & ratione laboris actualis concionandi. & quia debent conseruare vires ad commode prædicandum, quodiciunio attriti difficile prestare possent. Ratio verò cur Concionandi officium à lege ieunij libertas est. Quia charitatis officia ieunij præcepto sunt preferenda. Quæsiterim autem, num eriam qui ex mercede concionantur libeti sint à legi ieunij?

Liberi non sunt. Quia si Concionatoris officium à ieiunio excusat eo quod sit charitatis opus, qui ob mercedem sugg. item ascendiit, sunt, non liberabitur à ieiunij lege, siquidem non ex charitate, sed ex mercedis lacro recipiendo mouetur. Sic Fagundez pro ep. 4. lib. 1. capit. 8. num. 19. Sylvest. verl. ieiunism. num 26. Led. forma 1. in 4. di. 17. ari. 2. sub. 9. Azor. 1.7. cap. 2. 8. q. 1. Philatch. de offic. Sacerd. tom. 1. p. 2. l. 3. c. 2. 5. & alij.

SCORAP

Let. Mer.
VII. V. VII.

ED. L.

120 Theologiæ Moralis. Lib. XLV.

483 *Sunt liberi.* Sunt quidem liberi, si com nodè non vident ieiunare. Quia mercenarij non tenentur ad ieiunium, quando labor cum eo est incompatible ergo nec concionatores etiam ex mercede concionentur. Ita Gabriel. in 4. dist. 16. quæst. 5. art. 1. notab. 4. Palac. dist. 15. d. 8. Sa verb. ieiunium. num. 9. Lublin. num. 5. Tabie. num. 16. Bonac. de preecept. Eccles. dnb. ultim. quæst. 1. sum. 1. ultim. num. 1. 3. Sanchez tib. 5. Consil. cap. 1. dub. 1. Llavora part. 3. Method. cap. 5. §. 21. Trullench. lib. 3. Decal. cap. 2. dub. 7. n. 15. Diana part. 1. traft. 9. resolut. 11. Pasqualig. decis. 326. num. 2.

484 *Auditoris resolutio.* Scio Nauatrum summ. cap. 21. num. 16. cum limitatione hoc in casu loqui. Docet enim, primam sententiam esse veram, si quis principaliter ob mercedem concionaretur, ut mercenarij assolent: non verò si concionarentur principaliter ob pietatem, vel ob inopiam subleandam ad sustentationem, & minus principaliter ob mercedem. Haret Reginald. libr. 4. num. 219. Ego autem probabilem satis primam sententiam dicens secundam longè probabilitatem esse reor. Nec enim negandum concionatori laboranti, mercenarij instar, quod vulgari mercenario conceditur, dum virtusque labor compati cum ieiunio non valeat.

DVBIVM CVII.

An eximatur à ieiunio eo die Concionis, qui semel tantum in hebdomada, in mense, vel anno concionatur?

485 *Non eximatur.* Non eximitur. Quia labor est exiguis, qui quidem valet cum ieiunij obseruatione compati. Sic Villalobos part. 1. summ. tralat. 2. 3. difficult. 4.

486 *Eximitur.* Eximitur planè. Quia adeo sufficiens labor tam spiritualis, quam corporalis ad huiusmodi obligationem soluendum. Ita Sanchez tib. 5. Consil. cap. 1. dub. 13. num. 6. Ioann. Henrique summ. section. 16. quæstion. 30. Pasqualig. decis. 326. num. 7.

487 *Sententia Authoris.* Qui semel aut bis in hebdomada Quadragesima concionatur, haud excusat à ieiunio totius Quadragesimæ affirmo, nisi deibilis sit complexionis adeo, ut ieiunium munus concionandi impedit, aut efficiat, ut nimium molestè geratur. Attamen eo die, quo quis quous anni tempore concionatur existimo liberum esse à ieiunio, imo posse die antecedenti non ieiunare. Quia hoc requiri videtur ad robur necessarium, vt oratio non languescat. Lege Trullenchum libr. tert. Decalog. capit. secund. dnb. septim. numer. 15. & Diana part. 10. tralat. 11. resolut. 34. idem affertentes.

DVBIVM CVIII.

Confessarij qui non ex officio, vel obedientia, sed voluntariè tota die confessionibus audiendis intersunt, eximuntur à lege ieiunij?

488 *Cio. Pasqualig. decision. 321. num. 3. & 4.* excusare Confessarios, si tota die, scilicet à Nonnulla mane in meridiem, & aliquibus vespere horis supponit, audiendis confessionibus laboriosis intersunt lethali nempe criminum: non tamen si audiendis confessiones solum venialia continent. Quia in his labor exiguis, in illis autem magna molestia, in interrogandis penitentibus repertur, sed absoluè credo excusat, si fere per diem totam huic ministerio incumbant. Quia verè est magnus tam spiritui, quam corpori labor, etiam de venialibus confessiones gerantur. Quæsicerim autem, nū eximuntur à ieiunio, qui non ex officio, sed voluntariè tota die, vel maiori eius parte confessionibus audiendis intersunt?

Non eximuntur. Quia hæc est suscipiendum pro libito ministerium, cuius causa omittenda Non exi- sit precepti obseruationis: sicut quando officium missarum vel obedientia non vrgit, debet quis à votu- tario ministerio abstinere, quod incompatible cum obseruatione ieiunij videatur. Sic Ca- ietan. 2. 2. quæst. 147. art. 3. Toletus libr. 6. cap. 4. num. 4. Angles quæst. 6. de ieiun. diffic. 3. append. 2. Moure part. 2. summ. cap. 8. §. 2. num. 1. 2. & alij.

Eximuntur planè, si cum auditione confes- sionum incompatible sit ieiunium. Quia me- lius, & utilius est confessiones audire, quam ie- iunare. Ergo potest quis vtronec eligere, quod melius esse reputatur. Ita Gabriel. in 4. dist. 16. quæst. 5. art. 1. notab. 4. Trullench. lib. tert. Decalog. cap. 2. dub. 7. num. 1. 5. Bonac. de pree- Eccles. dub. ultim. question. prim. part. ultim. nu- mer. 1. 3. Sanchez tib. 5. Consil. capit. prim. dub. 1. Diana part. prim. tralat. 9. resolut. 11. & alij.

Cum his opinor. Non enim prohibetur quis per ieiunij preeceptum opera vtronec ful- cpta relinquare, etiam quando incompatible opin. cum ieiunio existant, (de quo suprà) Ergo debet à ieiunio eximi qui commode nequit ie- iunare. Profectò quia mane usque ad meridiem confessiones exaudit, etiam vespere auditurus non sit, crediderim à ie- iunio es die esse satis probabiliter exem- ptum.

DVBIVM CIX.

n Lectores Theologiae, Juris civilis, & Ca- nonici, Medicinae, ac Philosophie absolute sint à ieiunij obligatione liberis?

492 *Sunt absolutè liberi. Quia labor vnius ho- Ab solute sum libri- dæ in legendo, & post lectionem in respon- denda*

Sectio II. Dubia, De Praecepto IV. 121

denda ad discipulorum interrogations sufficiens est, ut possit hinc abstinentia à ieunio reparari. Sic Molfet. *Sum p. 1. tr. 10. c. 14. num. 4.* ⁹³
Llamas. *p. 4. Metr. c. 5. §. 21. Ledeima. 2. 4. q. 17.*
a. 3. post 2. proposit. Gordon. 1. 6. Theol. mor. q. 8.
c. 6.

*Non sunt liberi absolute. Quia labor prae-
liberis abso-
luti. Non sunt liberi absolute. Quia labor prae-
liberis abso-
luti. Non sunt liberi absolute. Quia labor prae-
liberis abso-
luti.*

*Non sunt liberi absolute. Quia labor prae-
liberis abso-
luti. Non sunt liberi absolute. Quia labor prae-
liberis abso-
luti.*

*Non sunt liberi absolute. Quia labor prae-
liberis abso-
luti. Non sunt liberi absolute. Quia labor prae-
liberis abso-
luti.*

D V B I V M C X .

*Liberi sunt, & non sunt qui quatuor
dibus singulis Grammatica lectio-
nes agunt, à totius Qua-
dragesima se-
tinio.*

*Non sunt absolute liberi à totius Qua-
dragesime ieunio, sed solum possunt
liberi abso-
luti. tertio quoque die non ieunare. Quia ad la-
borem qui gravis admodum non est, susti-
nendum, sufficit moderata reparatio. Nisi le-
ctor debilis valde sit, & ideo maiori reparatio
indiget, nempe absolute à ieunio
exemptione. Sic Sanch. l. 5. Consil. c. 1. dub. 13.*

*Absolute liberi sunt à totius Quadragesi-
ma ieunio, dum actualiter suum munus exer-
cent. Quia magno proflus labore quis pote-
rit quotidie quatuor horas in explicandis, ant
recolendis Gammaticas praetepis, seu Aucto-
ribus interpretandis insinuere. Ita Laym. 1. 4.
tr. 8. 4. 8. n. 4. Leand. tr. 5. d. 8. q. 119. Pafqualig.
decis. 1. 29.*

*Prof. do. qui Rectoribus in Societatis
Ecol. & Mend. Theol. Moral. Tom. V. P. II.*

Schola pluribus annis pracepta tradidi: & La- ^{Idem effo-}
tinorum Auctorum interpretarem egi, testis ro-
affirmo, improbum huius ministerij esse labo-
rem. Et quia nonnullam ex hac causa à ie-
unio obleruatione recessi, nec vidi aliquem
in societate humanarum literarum Magistrum
seleptum ab exemplum ab hac legi praeceptis cre-
do, nos hoc gratis ex deuotio, non ex obli-
gatione praeceptisse.

D V B I V M C X I .

*An immunes sint à ieunio Scholares,
Advocati, Procuratores, Iudices, Scribe,
Notarii, Secretarii, Medici, Chirurgi, &
Cantores, qui per totam diem fere suis
ministeriis incumbunt?*

*Non sunt immunes à ieunio Scholares, ⁴⁹⁸
qui propria sponte adeo laborant in stu-
diis: ut simili ieunare non valeant: tenet
tut enim laborem renitentes, & ieunia feru-
re. Quia publica obseruantia non est omittenda. Sic Bonac. de prae. Eccl. d. vlt. q. 1. pun.
v. t. n. 1. 2. Azor. p. 1. l. 7. c. 18. ques. 8. Reginal. libr.
4. num. 2. 6. Angl. ques. 6. de ieun. diff. 1. 4. ap-
pend. 1. Molf. *Summ. tract. 10. cap. 4. num. 4.*
Trull. libr. 3. Decal. capit. 2. dub. 7. numer. 9.
Nec Advocati, Procuratores, Iudices, Scribe,
Notarii, Pincipum Secretarii, Medici, Chi-
rurgi, & Cantores. Quia eorum labor ex-
iguum est. Sic Azor. Reginal. Trull. Molf. & alij vbi sup.*

*Imunes sunt Scholastici. Quia non te-
nentur studium consuetum minuere ut ieun-
are valeant, cum nemo ob ieunium à ⁴⁹⁹
proprio officio debeat abstinere: & studium
continuum sufficiens causa est, ut solutus ieu-
nij obligationem plus enim laetat vires, quam
alia artis mechanica exercitamenta. Sic Sanci.
in select. d. 5. 4. n. 17. Pafqualig. decis. 3. 3. a. n. 3.
ad 6. Porro Aduocati, Procuratores, Iudices,
Scribe, Notarii, Pincipum Secretarii, Medi-
ci, Chirurgi, ac Cantores immunes etiam sunt.
Quia eorum exercitamentum per diem totam
nimium membra debilitat. Ita De Aduocatis
Procuratoribus, & Iudicibus Philiar. de officio.
Sacerd. 10. 1. p. 2. l. 3. c. 35. Diana p. 1. tr. 9. resolut. 12.
Sanch. l. 5. Consil. c. 1. d. 13. n. 10. Sanci. in select.
d. 5. 4. n. 17. Pafqualig. decis. 3. 3. 4. De Scribis,
ac Notariis Ludou. de San. Iuan. part. 1. summ.
tract. de ieun. articul. 7. diff. 8. append. 1.
Diana part. 4. tract. 4. resolut. 130. Machad.
rem. 2. 4. 6. part. 8. tract. 8. docum. 5. numer. 1.
Angl. ques. 6. diff. 10. append. 1. De Regum,
aut Pincipum Secretariis Angl. Pafqualig.
& Ludou. de San. Iuan. citari. De Medicis, &
Chirurgi Llamas part. 3. Metbo. cap. 5. §. 21.
Leand. tr. 5. d. 8. q. 125. De Cantoribus denique
Pafqualig. decis. 1. 3. 8. numer. 5. & 6. Leand.
tract. 117.*

*Ego quidem his Doctoribus fore adhæ-
scens, affl. no. Scholares legi ieunij non co-
prehendi, si enim studio opera expediatur. His
namque officium studendi est proprium,*

*500
Quid de
omnibus his
sunt iura
expono.*

122. Theologiæ Moralis. Lib. XLV.

à quo abstinere non coguntur, sicut nec alii officiales, qui ex officio defatigantur. Iudices, Procuratores, & Adiuvatores merito à ieiunio excusat, sed si tota die suo muneri incumbant. Nam studere debent, legere scripturas, ponderare, scribere pro clientibus. Iudices informare: vnde munera hæc tota die suscepta vires ieiunio ineptas exponent. De Notariis, ac scribentis totius, vel maioriis partis diei, idem afferro. Exercitatio enim hæc ingentem praefert laborem iuxta vulgare illud:

Scribere qui nesciunt, nullū putat esse laborē.

Tres agiti scribunt, cetera membra dolent.

Quid de Principiis secretariis dubitem, si per totam diem huic officio dene operam, si nō solū laborant in scribendo, sed etiam in cōponendis literis occupantur? Certe si de Medicis, vel Chirurgis loquar, licet absolute ac regulariter loquendo, ad ieiunia teneantur: dupli in casu ab eo eximuntur. Primum est, si ægrotū multitudi adhuc que hoc illuc eos discurrere cogat. Alter est, si infirmorū timeant se fore esse nocturno officiō, præcipue cū contagij percolat cōmune, vel contagiosum ægrū sint curari. Denū si Cantores per totū ferē diē canant, (quod raro contingere potest) nō tenentur ieiunia seruare; tūc enim labor notabilis esse censetur: secus vero si pauca diei horas huic muneri impendant.

D V B I V M C X I I I .

An peccat lethaliter contra ieiunij qui media licita incompatibilia cum ieiunio assunt et intentione ut liber sit ab obligatione ieiunij?

Non peccat. Quia nō operatur cōtra ieiunij legē, cū impotens ratione a fistudinis Nō peccat. ex assumpto labore iam præcepto minime adstringitur. Nec deliquit quando assumptim media licita ex intentione nō ieiunāliō enim egit contra legē ieiunij, sed cōtra obligatione legis subiuxit, adhibēdo media licita laboriosa, quæ à lege ieiunij excusat. Sic Sancti. in select. d. 54. n. 14. & 20. Ghilinus sum v. Ieiunij, n. 21. lit. M. Pasqual. decif. 320. n. 3. citans Dianam. Qui p. 1. tr. 9. refol. 5. afferit, ubi Sancti sententiam non dīplicere, sed ipse contraria hæc recit, vnde haud fideliter Pasqualigo citatur.

Peccat quidem. Quia violat præceptū ieiunij, qui eo instante, id non vult adimplere. **Peccat.** At qui ex intentione non seruandi ieiunia assunt media cum ipsi incompatibilia, ieiunare non vult, instante præcepto: Ergo verē peccat ieiunij præceptum. Minorē probō. Nā ex intentione non ieiunandi mediis vſus est incompatibilibus cum ieiunio cuius præceptū cum sēper adhuc sēper ligat illum, qui id vult implere. Ergo per illam non ieiunandi intentionem ad media antecedentem, vere ieiuniū violant. Ita Azor p. 16. 17. 9. 9. Palao 10. 1. tr. 3. d. 1. p. 21. m. 3. Joan. Henrīq. sum. select. 16. qn. 29. Manu p. 1. sum. cap. 23. concil. 6. Diana citamus. Lublin v. ieiunium. m. 29. Villalob. p. 1. sum. tr. 2. 3. diff. 4. n. 1. Sanch. l. 5. conf. c. 1. dub. 7. n. 12. Boffi. diff. 4. Salas 1. 2. d. 2. select. 9. n. 18. Nauar. sum. c. 2. 1. n. 17. Bonac. to. 2. d. 2. de peccat. q. 8. p. 1. m. 6. Laym. 1. 4. tr. 8. c. 3. n. 5. Trull. l. 5. De a. c. 2. d. b. 7. n. 10. & 11. & alij.

Profecto non peccat, ille lethaliter, quāde post defatigationem laboriosam non ieiunat: sed dum assunt media illa licita ex intentione non ieiunandi. Fraude enim vſus est ad præceptum non obseruandum, quod minime licet, ut patet ex lege. **Contra legē 29.** Igitur dum quis media incompatibilia cum ieiunio ad nō ieiunandum assunt, vere contra legem ieiunij operatur, & lethaliter plāne delinquit, sive illicita media, sive licita ea intentione assunt.

D V B I V M

501
Nonnulla
suppono.

Suppono ex certa fere sententia; eos, qui se publicis processionibus flagellant sive confrates sint, sine non à ieiunio esse immunes. Quia flagellatio publica est opus pietatis maxime ad publicā edificationē conducēs: Ergo in die ieiunij potest licite geri. At si geri licite valeat, incompatibilis est, cum ieiunio debilitas, quæ ex sanguinis profusione procedit. Docet Sanch. l. 5. conf. c. 1. dub. 12. m. 2. Sanci in select. d. 5. 4. m. 2. Diana p. 1. tr. 9. refol. 4. 6. Filicr. tr. 27. p. 2. m. 12. 3. Nec audiendus Palacios, qui in 4. diff. 5. d. 8. contrariū afferit. Quæstierim vero, num qui flagellationis laborem ea intentione suscipit, ut valeat ieiunium solvere lethaliter delinquit?

502
Non deli-
quit.

Non delinquit. Quia assunt medium licitum, ut se ab obligatione huiusmodi expediatis: potest enim quis licite se subtrahere obligationi, quando alioquin vtricur medio; hoc nāque non est fraude vtricur, sed vtricur proprio ad ea, quæ possunt ab obligatione eximere. Quod quidem efficacius valet in casu nostro: eligitur enim opus excellentius, quod luna ex natura soluit ieiunij obligationem, vnde nihil sit contra præceptum. Sic Pasqual. decif. 340. n. 5.

503
"l'igitur"

Delinquit plane. Quia lethaliter peccat cōtra præceptum quodlibet, qui media alias licita sunt compatibilia cōtra præcepto ex intentione non impleedi; hoc enim est expresse

Sectio II. Dubia, De Præcepto IV. 123

D V B I V M C X I I I .

An liber sit ab hoc præcepto absolute, qui magnam difficultatem in ieiunando sensit?

Liber quidem est. Quia magna repugnatio, ac difficultas ipsa vires omnino lassat idque reddit ad laborem inutile. Sic Bonac. de pre. Ecol. d. vlt. q. 1. qnn. vlt. n. 15.

Non est liber. Quia si propter huiusmodi repugniantiam licet præceptorum Ecclesie obliterariam omittere, multi ex difficultate confessionis, ac communis præcepti obseruatione præterirent. Debet ergo fidelis præfata vincere repugniantiam, & le præcepti accingere obseruationem. Ita Ledef. 2.4. q. 17. art. 3. Ang. q. 5. de ieiun. diff. 4. dub. 2. prop. 2. Medina. C. de ieiun. q. 9. docens posse facile ei huiusmodi hominibus defensari, eo quod ex ea repugnatio detur sufficiens dispensationis causa. Ottia. sum. c. 19. n. 13. Filliuc. tr. 27. p. 2. n. 12. 5.

Profecto si difficultas ex virtute aliqua gulositatis consuetudine proneniat, eum non excusari reor, repugnantiæ enim hæc debet ipsa virili ieiunandi resolutione superari. Attamen si difficultas ex naturali conditione oriatur, nempe ex nimio calore quandam agnatum voracitatem exigitæ, cui difficile admodum est resistere, & à ieiunij lege excusari crediderim; hæc enim cum tanto non obligat incommode. Lega Pasqualis decisi. 343. a. n. 3.

D V B I V M C X V .

Dubitatis quis, num iustum habeat non ieiunandi causam: tenetur ieiunare?

Non tenetur. Quia possesso stat pro illis, qui dubitant: Ergo non tenetur hi ieiunare, cù in dubio melior sit possidentis conditio. Sic Pasqual. decisi. 344. n. 3. & 4.

Ieiunare tenetur. Quia in hoc casu possesso stat pro ieiunij præcepto. Ita Bonac. de præ. Ecol. d. vlt. q. 1. p. vlt. n. 15. Lefsi. l. 4. c. 2. dub. 5. n. 3. Azor. l. 7. c. 1. 8. q. 2. Nauar. sume. 2. n. 21. Angel. de ieiunij. n. 20. Abul. ad cap. 6. Mai. qu. 150. Trull. l. 3. Decal. c. 2. dub. 7. mu. 20. Basse. v. ieiunium. 1. n. 1. Moure p. 2. sume. 8. §. mu. 13. Tolet. l. 6. c. 4. n. 9.

Exstimo teneri eum ieiunare, nisi dispensationem ad ieiunandum obtineat, vel dubium aliquo ex ratione deponat. Probabiliter nōque est, hoc casu possessione pro ieiunij præcepto habeat. Addiderim, si qui putat, se in ista causâ nō ieiunandi habere, sed reuera illam nō habet, nō peccare letitatur, si nō ieiunat. Quia vere secundū reet. in ratione dictantem quidem licet esse ieiunium soluere, operatur. Imo nec venialiter delinquere iudico. Nam operatio, quæ ex iusta ratione ortum dicit, nō est peccaminosa. Mecum Tolet. l. 6. c. 4. num. 6. Valq. l. 2. d. 158. c. 4. Suar. l. 1. de legib. cap. 2. 4. Filliuc. tr. 27. p. 1. n. 130. & alij absolute docentes illum non peccare.

Eccob. & Mend. Theol. Moral. Tom. V. P. II.

D V B I V M C X V I .

Sumit quis manè in magna quantitate ientaculum, putans se habere iustum non ieiunandi causam, vel inaduertenter ignorans diem esse ieiunij, vel malitiose postmodum autem cessat causa illa que iusta putabatur, vel aduertit diem esse ieiunij: teneturne adhuc ieiunare?

Tenetur quidem. Quia in primo & secundo calu ientaculum illud bona fide assumptum si insufficiens sit ad vnicam comeditionem quidem. Tenetur vero sufficiens sit, debet ille id loco comeditionis ducere. & hora cōsueta refectiuncula lumere. Verū si malitiose ientaculum sumpsit, tenetur adhuc à secunda refectio abstinere. Quia semper instat ieiunij præceptum. Sic Layml. 4. tr. 8. c. 1. n. 13. Basse. v. Ieiunium. 1. n. 1. Trull. l. 3. Decal. c. 2. dub. 3. n. 5. & 15. Gordon. l. 6. q. 18. c. 5. n. 9. & alij.

Minime tenetur. Quia in triplici casu iam soluit ieiunium quod substantia, quod femele violatum nequit amplius reparari. Ita Palid. in 4. d. 7. 15. q. 4. 5. Viuald. in append. ad Candelabri. c. 5. n. 6. Pasqual. de ieiun. 344. 345. & 346. Leand. tr. 5. d. 8. q. 114. 115. & 116.

Certe qui iudicans se iustum non ieiunandi ientaculum in magna sumptu quantitate, cauē postea cessante, v. gr. itinere, quod credebat fatorum, impedito ieiunare non tenetur. Quia iam non potest esse vniqa comedatio. Qui vero inaduertenter sumpsit ientaculum videtur à ieiunio exemptus non esse; quia per eam comeditione non voluntaria ieiunium violatum non fuit. Attamen censeo ad ieiunandum non obligari. Quia non potest ea die formam ieiunij, quæ in vniqa comeditione cōsistit, afferuare. Idem dixerim efficacius de eo, qui malitiose ientaculum in magna quantitate sumpsit. Quia femele ieiunio violato, nō instat obligatio, cum substantia ieiunij obseruari non possit. Hæc quidem ex prob. biliori in primo & secundo casu sententia reuulerim. Mea autem sententia est, sic te gerere debere in casu inaduertentia, si comedio sit aquila lens prandio, eo die non sumas nisi refectiuncula. Si vero ientaculum id refectiuncula ex quipollat, ea die solum prandium assume. Si autem ob paritatem nec pro prædio, nec pro refectiuncula sufficere valeat, lumen prandium & refectiunculam, atramen ieiunare teneatis. Nam cum per inuoluntariam respectu ieiunij comeditionem, ieiunium violatum non fuit, poteris equidem ieiunare, & ideo teneris. Ex Leandro, & alij.

D V B I V M C X V I I .

An licitum sit ob hospitem Magnatem ieiunium soluere?

Ceterum mihi (quidquid Gerlon. Ser. in 1. Certa p. Dominic. Quadr. in contrarium adducatur) mitio.

L 2 non

SCOP. AP.
of. M. R.
VV. V. II.
E. V. V.

124 Theologiæ Moralis Lib. X LV.

non licere, ob hospitem non Magnatem ieunium omittere. Quia nulla virget ne clitas, nec suader charitas, cum possit hæc à ieunij obseruatorum cum maiori adificatione exerceri. vii docet Fagund. *prac. 4. l. 1. c. 10. n. 12.* Homobon. *p. 2.* *Exam. 11. c. 7. qu. 23.* & Sylui. *2. 2. q. 247. a. 4.* Quid vero si quis hospitem Magnatem excipiat; poteritne ieunium foliueret?

⁵¹⁸ Licitum ei erit. Quia non videtur posse illiciū erit. Iu sine graui incommodo seruare ieunium: nam si non parat coenam, hospes suscipabit fecum debita sibi magnificientia non excipi. Si vero parat coenam, & accumbens non comedat præferens vel tacite ieunij obligatio. nē, ei imputabitur ad quandam imputanam hospitis correptionem, vt querela excitatatur. Sic Pasqual. *decis. 1. 50.* & Azor. *p. 1. l. 7. c. 18. q. 1.* Tambur. *10. 2. de iure Abbat. d. 12. q. 6. n. 3.* ac Trull. *l. 3.* *Decal. c. 2. dub. 7. n. 17.* cum quo cunque hospite concedunt posse excipientem ieunium soluere, si hospes sumptus mane collationem, & ideo vespere coenare deberet.

⁵¹⁹ Non erit licitum. Non erit. Magnatem excepit nulla subest causa violandi ieunium cū possit ei magnifice nissimam coenam oppone, menſe accumbere, & hospitis gratia aliquid cibi absumere sine ieunij violazione. Ita Regional. *l. 4. n. 22.* Trull. *l. 3.* *Decal. c. 2. dub. 7. n. 17.* Leand. *tr. 5. d. 8. q. 15.* & alij.

⁵²⁰ Hoc verius. Hoc verius admodum esse reor, asseres, nullo modo licere amici vel hospitis quantumvis Magnatis gratia ieunium soluere, nisi quando proximi necessitas exerit. Hac enim occurrere, non solum poteris, sed debebis soluere, vt sepe à viris Sanctis gestum esse Azorius pluribus confirmat exemplis. Ex Trulenco.

D V B I V M C X V I I I .

An labor voluntarius excusans à ieunio, possit in ſtante ieunio, quoties libuerit ſuſcipi?

⁵²¹ Questionis status. ⁵²² Non potest. ⁵²³ Poteſt. ⁵²⁴ Mibi hoc probabilitus.

Constat ex dictis, labore voluntariè ſuſcipiū obligacionem ieunandi extingue. Quia vnuquisque habet ius quemcumque labore ſuſcipiendum, quo nullatenus priuatur ob ieunij obſeruationem. Quæſierim priuatum, num labor huiusmodi à ieunio excusans valeat in Quadragesima v. gr. cunctis diebus ieunij affumi?

Non potest affumi nisi ſemel aut iterum. *Non potest.* Quia cum labor sit voluntarius, nec ex officio, aut neceſſarius ad viatum, ſepiu in die ieunij affumi videtur esse in illius fraudem. Sic Sanch. *l. 5.* *Conf. c. 1. dub. 7. n. 10.* Trull. *l. 3.* *Decal. c. 2. dub. 7. n. 10.* & *14.*

Poteſt, quoties libuerit, affumi. Quia id quod ſemel aut iterum est licitum, ſemper erit licitum geri, eisdem concurrentibus circumſtantis. Ita Pasqual. *decis. 3. 18.* Leand. *tr. 5. d. 8. q. 155.*

Probabilitus hoc esse reor. Nam si hodie, & cras ius habeo ad labore ſoluentem ab obli- probabilitus. gatione ieunij, ſuſcipiendum cur tertia, ac quarta die eo iure priuabor? Nec video vnde-

nam id fiat die tertia, ac deinceps in ieunij fraudem, ſi aetam ſemel & iterum, in ieunij fraudem geri dicendum non eft.

D V B I V M C X I X .

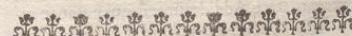
Praevidet quis futuram ieunandi impotentiā ex labore affumendo ob prauum finem (v. gr. ob venerem immoderatè exercendam) & tamen eiusmodi laborem ſuſcipit. Deliquitne in causa contra ieunij preceptum?

⁵²⁵ C etrum eft, nullatenus post illicitum labore ſum assumptū ad ieunium teneri. Quia ⁵²⁶ Stans labori illi agnatum eft, haud posse ob debilitatem ex delicto sequuntur cumie iunio componi. Quæſtio autem eft, an ille in cauſa contra ieunij preceptum Deliquerit?

Deliquit quidem. Quia praevidens, eum labore futurum eſſe cauſam non ieunandi, ⁵²⁷ Deliquit causam peccato dedit. Sic Ortiz ſum. c. 19. plan. n. 17. Vega p. 1. ſum. c. 14. caſ. 7. Trull. l. 3. *De- cal. c. 2. dub. 7. n. 10.* Ioan. de la Cruz p. 1. ſum. de prec. 3. a. 4. dub. 9. concl. 2. Sanch. l. 5. *confi. c. 1.* dub. 7. n. 15. Manu. 10. ſum. c. 2. ſum. 6. Homobon. in *Exam. p. 2. tr. 8. c. 7. q. 23.* & *tr. 9. cap. 4. qual. 74.*

Non delinquit contra ieunij preceptum. ⁵²⁸ Non delinquit contra ieunium virtutem, cui finis in honestus opponitur. Ita Medi. ſum. l. 1. c. 14. ſ. 10. Ledes. ſum. tr. 27. c. 2. Filliuc. tr. 27. p. 2. n. 123. Diana p. 1. v. 9. refol. 40. Sanci. in ſelec. d. 54. n. 20. Bonac. 10. 2. d. 2. de peccat. q. 8. pun. 1. n. 16. & alij.

Profecto postquam quis debilitatus eft, ſa- ⁵²⁹ Probatum & queſque ad ieunandum impotens eft, im- ^{hoc} potentiā propria ex culpa oritur, vt qui laſſatus valde eft in diruēda ad furanū domo, vel in proximi interēptione, vel in aetū multiplica- tione turpium, vel in lōga via vt inuiceret cō- cubinam, inſtituātio non tamen contra ieunij preceptū delinquit etiā in cauſam laſſitudo prefata membrorum viſa eft hand poſſe cum ieunio componi licite quidem labore ſuſcipi. Deliquit igitur ex ipſo labore illi- cito ſuſcipio, contra illam virtutem cui finis in honestus conſet opponi.

CAPVT XVIII.

Circa peccata, qua contra preceptum ieunij affolent per- petrari.

D V B I V M